

Asiaomistajuus ja mielipidejohtajuus perustuloa
koskevassa Twitter-keskustelussa vuosina
2015 - 2020

Simo Arhippainen
Pro gradu -tutkielma
Turun yliopisto
Sosiaalitieteiden laitos
Sosiologia

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Asiaomistajuus	3
	2.1 Asiaomistajuus käsitteenä	3
	2.2 Asiaomistajuuden aikaisemmasta tutkimuksesta.....	5
3	Mielipidejohtajuus	7
	3.1 Mielipidejohtajuus käsitteenä	7
	3.2 Mielipidejohtajuuden aikaisemmasta tutkimuksesta	9
4	Perustulokeskustelun historiasta Suomessa	11
5	Tutkimuskysymykset	13
6	Aineisto, menetelmät ja tutkimusetiikka	14
	6.1 YLE:n A-studion keskustelu	19
	6.2 Perustulokokeilun esiselvitysraportin julkistaminen	20
	6.3 Elinkeinoelämän keskusliiton seminaari	21
	6.4 Perustulokokeilun alustavien tulosten julkistaminen	22
	6.5 Perustulokokeilun tulosten julkistaminen	23
7	Tulokset	24
8	Johtopäätökset	41
	Lähdeluettelo	48
	Liitteet	51

Tiivistelmä

TURUN YLIOPISTO

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

SIMO ARHIPAINEN: Asiaomistajuus ja mielipidejohtajuus perustuloa koskevassa Twitter-keskustelussa

Pro gradu -tutkielma, 50s., 5 liites.

Sosiologia

Marraskuu 2021

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkistettu Turnitin Originality Check –järjestelmällä.

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan Twitterissä käytyä perustuloa koskevaa keskustelua asiaomistajuuden ja mielipidejohtajuuden näkökulmasta. Mielenkiinnon kohteena ovat asiaomistajuuden ja mielipidejohtajuuden tunnistaminen ja näiden muutos yli ajan, sekä traditionaalisen mielipidejohtajuusteorian sovellettavuus modernissa sosiaalisen median ajassa. Asiaomistajuudella tarkoitetaan asetelmaa, jossa jokin poliittinen puolue, tai ehdokas omistaa jonkin teeman tai asian. Äänestäjät yhdistävät kyseisen teeman tai asian asiaomistajaan ja asiaomistaja nähdään myös pätevimpänä tahona hoitamaan kyseiseen asiaan liittyviä yhteiskunnallisia haasteita. Mielipidejohtajuus puolestaan kuvaa traditionaalisesti asetelmaa, jossa yhteisön sisällä oleva sosiaalisesti ja taloudellisesti korkean statuksen omaava henkilö välittää omille seuraajilleen valtamediassa esitettyjä uutisia omilla mielipiteillään ja asenteillaan värityneinä. Näin mielipidejohtaja vaikuttaa siihen, kuinka muut suhtautuvat uutisoituun asiaan. Tarkastelussa käytetään Twitteristä kerättyä dataa, jonka avulla keskustelua käyneistä tahoista muodostetaan verkostokuvaajat viidestä eri ajankohdasta aikavälillä 2015 - 2020, jolloin keskustelu perustulosta on Twitterissä kiihtynyt.

Analyysin perusteella asiaomistajuus näyttää osittain olleen Keskustapuolueella, mutta ajan kuluessa Vihreät ottavat asiaomistajuuden haltuunsa ja vahvistavat omistajuuttaan yli ajan. Mielipidejohtajina nähdään yksittäisten piikkien kohdalla useita erilaisia tahoja, mutta vain Vihreiden johtavat poliitikot Ville Niinistö ja Maria Ohisalo onnistuvat säilyttämään mielipidejohtajuuden yli ajan. Traditionaalinen mielipidejohtajuusteoria puolestaan onnistuu kuvaamaan kohtalaisesti myös nykyaikaista mielipidejohtajuutta, mutta myös merkittäviä eroja on havaittavissa. Modernina sosiaalisen media aikana mielipidejohtajuus voidaan saavuttaa myös ilman perinteistä korkeaa statusta, kun suuren seuraajamäärän voi saavuttaa monin eri tavoin. Tarkastelussa tekemäni havainnot myötäilevät aikaisempien tutkimusten tuloksia.

Asiasanat: asiaomistajuus, mielipidejohtajuus, Twitter, verkosto

1. Johdanto

Vuonna 2015 Juha Sipilän Keskustajohtoisen hallituksen hallitusohjelmaan sisältyi perustulokokeilu, joka kytkeytyy osaksi suurempaa sosiaaliturvauudistuksen edistämistä. Perustulo on herättänyt paljon yhteiskunnallista keskustelua niin poliitikkojen ja puolueiden keskuudessa, kuin myös äänestäjien ja erilaisten muiden yhteiskunnallisten toimijoiden joukossa. Tarkastelen tätä Twitterissä käytyä perustulokeskustelua asiaomistajuuden ja mielipidejohtajuuden näkökulmista. Tarkastelun kohteena olevat keskustelut on käyty aikavälillä 8.5.2015 – 11.12.2020. Tässä alkuajankohta osuu Sipilän hallituksen hallitusneuvotteluihin.

Perustulosta on Suomessa käyty keskustelua politiikan kentällä jo useampia vuosikymmeniä ja yksittäiset poliittiset toimijat ovat onnistuneet nostamaan perustulon politiikan agendalle eri aikoina. Historiallisesti perustulo on ollut Suomessa esimerkiksi Vihreiden, Keskustapuolueen ja Vasemmistoliiton agendalla. (Perkiö 2021.) Suomessa puolueiden näkemykset perustulosta ovat pysyneet koko ajan kohtalaisen samankaltaisina (De Wispelaere, Halmetoja & Pulkka 2018, 16), mutta perustulo on nostettu esille vastauksena kunkin ajan poliittisiin haasteisiin (Varjonen 2019). 1980-luvulla perustulon katsottiin tarjoavan yksilönvapautta ja mahdollisuuden itsen kehittämiseksi. 1990- ja 2000-luvulla perustulo esitettiin järjestelmämuutoksena, joka edistäisi sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja nykyään esille nostetaan näkökulmia yksilöiden aktivoinnista, byrokratian purkamisesta ja kannustinloukkujen poistamisesta. (Varjonen 2019, 25-26.)

Kingdon (1995, 3) kuvaa agendaa eräänlaisena listana asioista ja ongelmista, joihin poliittisten päättäjien huomio painottuu. Asian noustua politiikan agendalle jotkin poliittiset puolueet voivat omistaa asian vahvemmin kuin toiset. Aikaisemmassa tutkimuksessa on todettu että, poliittiset puolueet pyrkivät omistamaan tiettyjä itselleen ja äänestäjilleen tärkeiksi kokemiaan asioita ja asiakokonaisuuksia (esim. Budge & Farlie 1983; Petrocik 1989; Lefevere, Tresch & Walgrave 2015). Asiaomistajuusteorian ytimessä on ajatus siitä, että äänestäjät yhdistävät tietyt asiat ja teemat tiettyihin puolueisiin (Lefevere, Tresch & Walgrave 2015, 755) ja kun tämä asia nousee tärkeäksi yhteiskunnalliseksi haasteeksi, kyseisen asian asiaomistajuuden omaava puolue nähdään äänestäjien keskuudessa pätevimpänä hoitamaan tilanne (Guo & Vargo 2015,

561). Olen kiinnostunut Twitterissä käytävässä keskustelussa havaittavasta asiaomistajuudesta ja siitä, kuinka tämä asiaomistajuus muuttuu yli ajan.

Paul Lazarsfeld ja Elihu Katz (1955) esittävät teoriassaan, että yhteisöissä on mielipidejohtajia, jotka ottavat vastaan jonkin massamedian esittämän uutisen tai aiheen ja välittävät tämän seuraajilleen omien tulkintojensa ja mielipiteensä värittäminä, ja vaikuttavat näin seuraajiensa mielipiteisiin ja suhtautumiseen. Lazarsfeldin ja Katzin esittämästä teoriasta on tullut massamedian, tiedonkulun ja verkostojen tutkimuksen klassikko. Tarkastelen mielipidejohtajuutta ja sen muutosta yli ajan tässä perustulosa koskevassa Twitter-keskustelussa. Pyrin hahmottamaan mitkä tahot näyttäytyvät mahdollisina mielipidejohtajina juuri Twitterissä ja kuinka eri toimijoiden vaikutusvalta ja positio muuttuvat yli ajan. Tarkastelen myös, kuinka Lazarsfeldin ja Katzin teoria toteutuu modernissa sosiaalisen median ajassa, joka on monelta osin erilainen kuin 1950-luku.

Moderni mediakenttä voidaan nähdä Andrew Chadwickin (2013, 3-5) mukaan hybridinä mediasysteeminä, joka on muodostunut perinteisen median ja uusien digitaalisten medioiden yhdistelmästä. Chadwickin mukaan tämä asetelma on muodostanut eräänlaisen sirpaloituneen julkisen tilan, jossa keskustelua aiheista käydään samanaikaisesti verkoston eri osissa. Tämä asetelma onnistuu kuvaamaan hyvin modernin toimintaympäristön luonnetta, joka poikkeaa olennaisesti sekä asiaomistajuuden, että mielipidejohtajuuden traditionaalisten teorioiden käsittelemästä ajasta.

Tarkastelen perustulokeskustelun verkostoa ja siinä esiintyvää asiaomistajuutta ja mahdollisia mielipidejohtajia visualisoimalla Twitter-dataa viidessä eri ajankohdassa, jolloin Twitterissä käyty keskustelu aiheesta on kiihtynyt. Vertailen näiden ajankohtien välistä vaihtelua verkostossa ja sen toimijoissa verkostojen visualisoinnin avulla. Analyysin apuna käytetään tämän kaltaiselle verkostanalyysille tyypillisiä eigenvektorikeskeisyyksiä, välillisyykeskeisyyksiä ja modulariteettiä. Näistä kaksi ensimmäistä auttaa hahmottamaan yksittäisten toimijoiden merkitystä ja asemaa verkostossa, ja jälkimmäisen avulla voidaan erottaa erilaisia alaverkostoja, joiden pohjalta voidaan arvioida asiaomistajuutta, mutta osaltaan myös tuoda esille keskusteluverkoston pirstaloituneisuutta.

Erilaisista sosiaalisista verkostoista on tehty paljon tutkimusta sosiaalisen median aikakautena. Sosiaalisen median alustoille kertyy suuren käyttäjämäärän myötä paljon dataa, jonka pohjalta

voidaan tehdä erilaista tutkimusta esimerkiksi sosiaalisiin verkostoihin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyen. Osaltaan uudet teknologiat ja esimerkiksi erilaiset algoritmipohjaiset menetelmät, ovat tarjonneet uuden tavan hankkia, muokata ja analysoida dataa. Juuri tällaisen suuren datan käsittelyyn kyseiset vaihtoehdot tarjoavat paljon mahdollisuuksia. Käyttämäni data koostuu Twitteristä hankituista tiedoista. Data kattaa valitun ajanjakson kaikki twiitit joissa esiintyy ”#perustulo”, sekä näiden twiittien metatiedot. Metatiedoilla viitataan tässä esimerkiksi twiittaajan käyttäjänimeen, yksittäisen twiitin id-numeroon, twiittiä uudelleentwiitanneiden henkilöiden käyttäjänimiin ja yksittäisten käyttäjien seuraajamääriin. Tätä dataa käyttäen varsinaiset verkostokuvaajat ja tähän liittyvät arvot tuotetaan Gephi-sovelluksen algoritmejä käyttäen.

Tällaisten verkostojen ja näissä havaittavien asiaomistajien, sekä mielipidejohtajien roolia ja muutosta ajassa ei olla Suomen kontekstissa aikaisemmin tutkittu. Tämä näkökulma tuottaa uutta ymmärrystä asiaomistajuuden ja mielipidejohtajuuden luonteesta sosiaalisen median aikakaudella. Twitter on nykyaikana yksi merkittävimmistä politiikan tekemisen kentistä ja näin myös tarkastelukohteena tärkeä.

2. Asiaomistajuus

2.1 Asiaomistajuuden käsitteestä

Lista kullekin ajankohdalle ajankohtaisia asioita ja teemoja nousee politiikan agendalle ja kuten Kingdon (1995, 3) asiaa kuvailee, poliitikot ja muut poliittiset toimijat kiinnittävät näihin listalle nousseisiin asioihin erityistä huomiota. Kun lista asioita päättyy politiikan agendalle, näiden asioiden omistajuudesta käydään kamppailua, kun eri toimijat tahtovat näyttäytyä kunkin asian pääasiallisena ajajana ja pätevimpänä hoitajana.

Asiaomistajuuden (engl. ”issue ownership”) konseptin kehittäjiksi mielletään usein Budge ja Farlie (1983), sekä Petrocik (1989), mutta asiaomistajuus teoria ei vielä tuolloin noussut kovinkaan suureen suosioon tutkijoiden keskuudessa. Sen sijaan 2000-luvun puolella teoria on herättänyt paljon mielenkiintoa ja sitä on käytetty koko ajan enemmän. Tämän kehityksen taustalla on se, että äänestäjien äänestyskäyttäytymisen arvaamattomuus ja esimerkiksi

puolueiden kaventuneet ideologiset välimatkat ovat ajaneet tutkijoita etsimään uusia tapoja kuvata äänestäjien ja puolueiden käyttäytymistä. Teorian perusidea on se, että äänestäjät yhdistävät tietyt poliittiset asiat, tai teemat tiettyihin puolueisiin. (Lefevere, Tresch & Walgrave 2015, 755.)

Suomen kontekstissa voidaan nähdä, että esimerkiksi Perussuomalaiset omistavat maahanmuuttoon liittyvät asiat, Vihreät ympäristöasiat ja Kokoomus tietyt talouteen liittyvät teemat. Lefevere, Tresch ja Walgrave (2015, 755) kuvaavat tilanteen olevan samankaltainen useissa Euroopan maissa: Maahanmuuttoasioiden omistajuus on usein radikaalimmilla oikeistopuolueilla, sosiaaliturvaan liittyvien asioiden omistajuus on sosialistisilla, tai sosiaalidemokraattisilla puolueilla, ja ympäristön suojeluun liittyvien asioiden omistajuus kuuluu vihreille puolueille.

Teorian mukaan eri puolueet myös pyrkivät tietoisesti omistamaan erilaisia aiheita, koska asiaomistajuus viestii äänestäjille, että kyseinen puolue olisi parhaiten soveltuva omistamansa aiheen hoitamiseen. Puolueet siis pyrkivät omistamaan erilaisia aiheita, ja korostavat näiden omistamiensa asioiden hoitoa omassa toiminnassaan. Äänestäjät puolestaan näkevät, että jokin puolue omistaa jonkin äänestäjälle tärkeän aiheen, ja näin äänestäjä on taipuvainen myös äänestämään kyseistä puoluetta. (Lefevere, Tresch & Walgrave 2015, 755). Asiaomistajuuden saavuttaminen erilaisista teemoista on puolueille tärkeä keino viestiä äänestäjille kuvaa itsestään. Esimerkiksi Perussuomalaisten menestys viimevuosien aikana näyttää kytkeytyvän paljolti juuri maahanmuuttoteeman omistajuuteen. Kun jokin aihe nousee politiikan agendalle, tai tärkeään rooliin julkisessa keskustelussa, äänestäjät antavat äänensä usein taholle, joka omistaa aiheen (Guo & Vargo 2015, 561).

Asiaomistajuudella on tärkeä rooli puolueiden identiteetin viestinnässä ja kilpailussa äänestäjistä (Seeberg 2017, 488). Tämän tutkimuksen kohdalla käsitys siitä, mikä taho näyttää omistavan Twitterissä käytävän perustulokeskustelun, ja kuinka tuo omistajuus muuttuu yli ajan, antaa kuvan siitä, mikä taho tahtoo näyttäytyä tämän asian omistajana ja houkuttaa tämän aiheen tärkeäksi näkeviä äänestäjiä. Vastaavasti yhtä mielenkiintoista on se, ketä tässä keskustelussa ei juurikaan näy, tai häviää näkyvistä ajan kuluessa.

Asiaomistajuus on useissa suuremmissa teemoissa pitkäkestoista, eli toimijat usein omistavat asioita pitkiä ajanjaksoja. Jos asiaomistajuuden vaihtelua tapahtuu, se tapahtuu useimmiten

oikeistopuolueiden, tai vasemmistopuolueiden kesken, mutta ei juurikaan oikeisto – vasemmisto linjan yli. (Seeberg 2017, 488.) Suomen kontekstissa siis jonkin asian omistajuus voisi helpommin siirtyä SDP:ltä Vasemmistoliitolle, mutta asiaomistajuuden siirtyminen Vasemmistoliitolta Kokoomukselle olisi huomattavasti harvinaisempaa.

Asiaomistajuuden rooli ehdokkaiden, tai puolueiden kampanjoissa näkyy selvästi esimerkiksi siinä, kuinka äänestäjien äänestyspäätös kehystetään koskemaan jotakin yhteiskuntaa kohtaavaa haastetta, tai ongelmaa, jonka hoitamiseen asiaomistaja olisi pätevämpi, kuin tämän kilpailijat (Petrocik 1996, 826).

2.2 Asiaomistajuuden aikaisemmasta tutkimuksesta

Asiaomistajuus kytkeytyy suoraan poliittisiin toimijoihin, olivat nämä sitten yksittäisiä ehdokkaita, tai puolueita, sekä äänestäjiin. Teorian avulla kuvataan siis poliittisten toimijoiden ja äänestäjien käyttäytymistä. Petrocik (1996), eräs asiaomistajuuden käsitteen kehittäjästä, tarkasteli Yhdysvaltojen presidentinvaaleja vuodelta 1980. Hänen mukaansa ehdokkaat yrittävät aktiivisesti nostaa esille, tai korostaa sellaisia asioita, joista heillä itsellään on asiaomistajuus, jonka johdosta he näyttäytyvät äänestäjille pätevämpänä vaihtoehtona korjaamaan vallalla olevan ongelman. Petrocik näki vaalikampanjan tavallaan markkinointina, jonka työkaluna asiaomistajuutta käytetään. Hän myös korostaa, että vaalien voittamisen kannalta äänestäjien käsitys ehdokkaan kompetenssista hoitaa ajankohtainen ongelma, on erittäin tärkeässä roolissa. (Petrocik 1996, 846-847.) Petrocikin vuoden 1996 jälkeen tehty tutkimus asiaomistajuudesta on noudatellut pitkälti samankaltaisia asetelmia liittyen puolueisiin, vaaleihin, yksittäisiin ehdokkaisiin ja äänestäjiin.

Asiaomistajuuden tärkeys ja äänestäjien mielikuvat ehdokkaiden kyvykkyydestä hoitaa vaalien päätteemoiksi nousseita asioita, on todettu olevan lopputulosten kannalta ensisijaisen tärkeitä (mm. Seeberg 2017, 475; Petrocik 1996, 847; Guo & Vargo 2015, 574). Jos äänestäjä identifioi itsensä jonkin puolueen äänestäjäksi ja on samaa mieltä valtaosasta kyseisen puolueen näkemyksiä, hän saattaa silti äänestää toista puoluetta, jos kokee tämän hoitavan jonkin tietyn esillä olevan ongelman muita paremmin (Seeberg 2017, 476). Aikaisemmassa tutkimuksessa asiaomistajuus on myös jaettu kahteen eri osaan: assosiaatioulottuvuuteen ja

kompetenssiulottuvuuteen. Assosiaatiulottuvuudella kuvataan sitä, että jokin ehdokas nähdään pätevämpänä hoitamaan jotakin tiettyä asiaa, riippumatta ehdokkaan todellisesta kyvykkyydestä hoitaa asiaa. Kompetenssiulottuvuudella kuvataan sitä, pidetäänkö ehdokasta tai puoluetta tosiasiallisesti parhaana hoitamaan kohdattua ongelmaa. Tähän jaotteluun on päädytty siksi, että näiden kahden osan on nähty toimivan eritavoin ja kumpikin ulottuvuus voi yksinään ennakoita äänestyskäyttäytymistä. (Walgrave, Lefevere, & Tresch, 2012.)

saavutetun asiaomistajuuden pysyvyyttä ja asiaomistajuuden saavuttamisen mekanismeja on tutkittu jonkin verran, sillä näihin seikkoihin teorian kehittäjät, Budge & Farlie (1983), sekä Petrocik (1989; 1996), eivät ota kantaa. Vaikuttaa siltä, että useat isot teemat ja niiden omistajuus vasen – oikea akselilla on kohtalaisen vakaata ja myös samankaltaista eri maiden kesken. Esimerkiksi ympäristöasiat, sosiaaliturva ja terveys näyttävät olevan vankasti enemmän vasemmalla olevien tahojen omistamia, kun taas sellaiset teemat, kuin maahanmuutto, EU ja lakiin ja järjestykseen liittyvät seikat, ovat enemmän oikealla olevien tahojen hallussa. (Seeberg 2017, 483.)

Toisaalta Walgrave, Lefevere & Nuytemans (2009, 154) tuovat esille, että asiaomistajuus tavataan nähdä kohtalaisen stabiilina, mutta haastavat tämän ajatuksen ja kuvaavat asiaomistajuutta dynaamiseksi prosessiksi, jossa muutokset omistajuudessa ovat yleisiä. Heidän mukaansa kaikki asiat eivät ole omistajuuden muutoksen suhteen yhtä vakaita. Jotkin asiat voidaan nähdä toistaiseksi omistamattomina ja tästä syystä näiden asioiden ottaminen itselleen on kohtalaisen helppoa. Asiat, jotka ovat jonkin tahon vakaassa omistuksessa, on vaikea ottaa kokonaan omaan omistukseen, mutta esimerkiksi puolueen johtajan esiintyminen mediassa asian tiimoilta voi tuoda aiheita lähemmäksi puoluetta äänestäjien silmissä. (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 169.) Asiaomistajuuden saavuttamisen tärkeimmäksi mekanismiksi ehdotetaan ehdokkaan, tai puolueen edustajien esiintymistä televisiossa, radiossa tai lehdissä (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 169; Guo & Vargo 2015, 558). Jos puolue puhuu aiheesta säännöllisesti mediassa, haastavien puolueiden on kuitenkin vaikea saada asiaomistajuutta itselleen puolueelta, jolla se jo on, mutta jos puolue lopettaa asiasta puhumisen, se voi vähän kerrassaan menettää asiaomistajuutensa. Tältä osin asiaomistajuus tulisi nähdä ennemmin muuttujana, kuin vakiona, erityisesti monipuoluejärjestelmissä. (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 156.)

Asiaomistajuuden kohdalla käsitellään usein yksittäisiä asioita, joilla on yksi pääasiallinen omistaja. Guo ja Vargo (2015) kuvailevat uutta asiaomistajuusverkoston konseptia, jossa he ehdottavat, että uutismedia ja poliittiset kampanjat voisivat yhdistää ehdokkaihin ja puolueisiin yhtä aikaa useampia asioita, jotka muodostavat asioiden verkoston (engl. ”network of issues”). Puolueet tai ehdokkaat voivat siis omistaa asioita, mutta myös asiaklustereita, jolloin äänestäjille välittyy kuva siitä, että esimerkiksi työllisyyskeskustelun omistava puolue voisi olla paras hoitamaan myös ulkomaan kauppaan liittyviä asioita. (Guo & Vargo 2015, 562.)

Asiaomistajuutta käsittelevän tutkimuksen suurimpana ongelmana näyttää olevan tutkimuskentän hajanaisuus. Asiaomistajuutta on tutkittu nyt kohtalaisen paljon, mutta asiaomistajuuden rajat ovat olleet hieman epämääräiset ja usein eri tutkimuksissa asiaomistajuudella on lopulta tarkoitettu jonkin verran eri asioita (Walgrave, Tresch & Lefevre 2015, 792). Myös Stubager (2018, 345) tuo esille tämän asiaomistajuuden rajojen epäselvyyden ja objektiivisen mittaamisen hankaluuden.

3. Mieliopidejohtajuus

3.1 Mieliopidejohtajuuden käsitteestä

Ajatus kaksivaiheisesta tiedonkulun mallista (engl. ”two-step flow of communication”) ja mieliopidejohtajista on alun perin Paul Lazarsfeldin, Bernard Berelsonin ja Hazel Gaudetin kehittämä teoria vuodelta 1944. Paul Lazarsfeld ja Elihu Katz kehittivät teoriaa tästä alkuperäisestä versiosta eteenpäin ja esittelevät päivitetyn version kirjassaan *Personal Influence: The Part Played by People in the Flow of Mass Communications* (1955). Lazarsfeld, Berelson ja Gaudet havaitsivat tutkiessaan Yhdysvaltojen presidentinvaaleja vuonna 1940, että eri yhteisöissä näyttää olevan joitakin tiedonkulun ja muiden mieliopiteiden muuttamisen kannalta tärkeitä yksilöitä. Näistä yksilöistä alettiin puhumaan mieliopidejohtajina. (Lazarsfeld & Katz 1955.)

Teorian ytimessä on ajatus siitä, että nämä mieliopidejohtajat ottavat vastaan uutisia massamedialta ja välittävät nämä seuraajilleen oman tulkintansa ja mieliopiteensä värittäminä (Lazarsfeld & Katz 1955). Näin mieliopidejohtajien nähtiin välittävän tavallaan omat

mielipiteensä asioista myös heidän seuraajilleen ja tätä kautta ohjailevan kanssaihmissien asenteita ja toimintaa. Tässä tieto ei siis kulkeutunut kansalaisille printtimediasta tai radiosta suoraan, vaan ihmiset itse toimivat olennaisena osana johdattamassa tietoa ja vaikuttamassa tiedon tulkintaan.

Alkuperäisessä teoriassa mielipidejohtajat nähtiin tavallaan omana ryhmänään massamedian ja kansalaisten välissä, mutta Lazarsfeld ja Katz havaitsivat teoriaa kehittäessään, että mielipidejohtaja on ennen kaikkea johonkin ryhmään uppoutunut aktiivinen yksilö, jolla on ryhmän kommunikaation kannalta avainrooli. Lazarsfeldin ja Katzin mukaan mielipidejohtajuutta ei siis tule nähdä jonkinlaisena luonteenpiirteenä tai yksilön ominaisuutena, joka joillakin on ja toisilla ei. (Lazarsfeld & Katz 1955, 33.) Mielipidejohtajuuteen liittyviä tekijöitä tarkasteltaessa on olennaista pohtia millaisen ryhmän, yhteisön, tai verkoston mielipidejohtajuudesta on kyse. Lazarsfeld ja Katz tuovat esille, että ehkä esimerkiksi tehdastyöläisten työyhteisössä enemmän työkokemusta omaavat tahot voisivat päätyä mielipidejohtajiksi. Teoriassa päädytään määrittämään yleisesti kolme eri mielipidejohtajuuden kannalta tärkeää tekijää: Elämänvaihe (Engl. ”the Life-Cycle”), Sosiaalinen ja ekonominen status, sekä sosiaalinen kyvykkyys (Engl. ”gregariousness”). (Lazarsfeld & Katz 1955, 220-223.) Lazarsfeld ja Katz tarkastelevat näitä kolmea tekijää neljällä erilaisella kentällä, jotka ovat markkinointi, muoti, liike-elämä ja talous, sekä elokuvissa käynti (Lazarsfeld & Katz 1955, 219-309.)

Elämänvaiheella viitataan esimerkiksi siihen, minkä ikäinen henkilö on kyseessä, onko henkilö naimisissa ja montako lasta hänellä on. Tällaiset tekijät vaikuttavat teorian mukaan siihen millaisten yhteisöjen ja ryhmien mielipidevaikuttaja voidaan olla. Vanhemmat ja suuremman perheen omaavat naiset voivat olla vaikutusvaltaisessa asemassa nuorempiin ja perheettömiin, tai pienemmän perheen omaaviin naisiin nähden. Vastavuoroisesti naisen nuoruuden ja perheettömyyden voidaan nähdä olevan este mielipidejohtajuuden saavuttamiselle yhteisössä, jossa on vanhempia perheellisiä naisia. (Lazarsfeld & Katz 1955, 221.) Tutkimuksessa havaittiin esimerkiksi, että nuorten perheettömien naisten keskuudessa oli paljon muotiin ja pukeutumiseen linkittyviä mielipidejohtajia (Lazarsfeld & Katz 1955, 322-323). Näin elämänvaiheeseen liittyvät seikat voivat teorian mukaan määrittää mielipidejohtajuuden mahdollisuuksia ja todennäköisyyttä erilaisissa yhteisöissä.

Sosiaalisella ja ekonomisella statuksella viitataan tässä yksilön yhteiskunnalliseen asemaan näillä kahdella kentällä. Toimijat voivat siis olla toisiinsa verrattuna erilaisissa sosiaalisissa ja taloudellisissa asemissa esimerkiksi sosiaalisten verkostojen laajuuden tai taloudellisen varakkuuden suhteen. Varakkuudella ja korkealla sosiaalisella asemalla näyttää olevan positiivinen vaikutus mielipidejohtajaksi päätymiseen. Hierarkiassa korkeammalla olevat näyttäisivät useammin päätyvän mielipidejohtajiksi yhteisöissä ja ryhmissä, jotka kytkeytyvät esimerkiksi liike-elämään ja talouteen. (Lazarsfeld & Katz 1955, 324.)

Sosiaalisella kyvykkyydellä viitataan siihen, kuinka taitavasta sosiaalisesta toimijasta on kyse. Tämä tarkoittaa käytännössä sosiaalista aktiivisuutta, verkostojen laajuutta ja yleisesti sitä, kuinka paljon henkilö on kontaktissa muihin ihmisiin. Sosiaalinen kyvykkyys näyttää olevan positiivisesti yhteydessä mielipidejohtajuuteen jossakin määrin kaikkien neljän kentän kohdalla, mutta korostuneesti etenkin liike-elämässä ja taloudessa. (Lazarsfeld & Katz 1955, 324.)

3.1 Mielipidejohtajuuden aikaisemmasta tutkimuksesta

Erilaisia sosiaalisiin verkostoihin ja tiedon kulkuun kohdistuvaa tutkimusta on tehty sosiaalisen median aikakautena paljon, ja Twitteristä saatua dataa on käytetty useissa erilaisissa asetelmissä. Twitteristä saatavalla datalla tehtyjen tutkimusten keskiössä on usein esimerkiksi jokin poliittinen tapahtuma, kuten vaalit (mm. Guo, Rohde & Wu 2020; Xu, Sang, Basiola & Park 2014), jonkin poliittisen elimen toiminta, päätökset ja kommunikaatio (Bravo & Del Valle 2017), tai yleisesti poliittinen verkostoituminen (mm. Bruns & Highfield 2013). Etenkin Yhdysvaltojen presidentinvaalit vuodelta 2016 näyttävät olevan usean Twitter dataa hyödyntävän tutkimuksen kohteena. Tämä on sinänsä ymmärrettävää, kun otetaan huomioon kyseisten vaalien voittajan, Donald Trumpin, aktiivinen vaikuttaminen ja politiikan tekeminen juuri Twitterin välityksellä. Monenlaiset toimijat, kuten suuryritykset, valtiot ja eri instituutiot pyrkivät käyttämään sosiaalisen median tuottamaa dataa hyväkseen esimerkiksi kansalaisten ja kuluttajien mielipiteiden kartoittamisessa ja vaikkapa vaalien lopputuloksien ennustamiseen (Kavanaugh, Fox, Sheetz, Yang, Li, Shoemaker, Natsev & Xie 2012). Perustulokeskustelun tarkasteleminen tapahtuu siis paljolti samalla kentällä, kuin nämä esimerkit. Keskiössä on

poliittinen toiminta ja siitä käytävä keskustelu, jossa osallisina on poliitikot, poliittiset puolueet, media, asiantuntijat ja tutkijat, mutta myös yksityishenkilöt.

Lazarsfeldin ja Katzin kaksivaiheinen tiedonkulun malli (engl. ”Two-step flow of communication”) on massakommunikaatioon liittyvän tutkimuksen yhteydessä merkittävä teoria ja heidän ajatuksensa mielipidejohtajista näkemysten ja mielipiteiden välittäjinä on paljon esillä myös aikaisemmassa Twitter dataan pohjautuvassa tutkimuksessa (mm. Park & Kaye 2016; Dubois & Gaffney 2014; Xu ym. 2014). Näissä tutkimuksissa on tarkasteltu esimerkiksi, kuinka tuo vanha kaksivaiheinen tiedonkulun malli toteutuu nykyaikana ja Twitterissä. Park ja Kaye (2016) tuovat esille, että tuossa Lazarsfeldin ja Katzin mallissa mielipidejohtajat olivat usein korkean sosiaalisen statuksen omaavia henkilöitä, mutta sosiaalisen median kontekstissa näin ei näytä aina olevan.

Traditionaalisissa mallissa näillä korkeamman statuksen omaavilla yksilöillä on myös ollut keskivertoa parempi pääsy uuteen informaatioon ja paremmat kanavat tämän informaation levittämiseksi. Nykyään näin ei kuitenkaan enää ole, vaan tavallisilla ihmisillä on mahdollisuus tuottaa ja levittää tietoa massayleisöille esimerkiksi juuri sosiaalisen median avulla (Xu ym. 2014). Sosiaalisen median aikana tavalliset ihmiset voivat eri tavoin saada suuren seuraajamäärän, eikä tämä samalla tavalla kytkeydy perinteiseen korkeaan sosiaaliseen statukseen, tai asemaan yhteiskunnassa. Xu ym. (2014, 1280) toteavat digitaalisen kommunikaation helppouden ja halvan hinnan johtaneen asetelmaan, jossa hyvin erilaisen sosioekonomisen taustan omaavat henkilöt voivat tuottaa valtavan määrän informaatiota. Heidän mukaansa kaikista menestyksekkäimpiä mielipidevaikuttajia ovat henkilöt, jotka onnistuvat tavalla tai toisella saamaan paljon huomiota, ja samalla aktivoivat seuraajiaan maksimoimaan tuon huomion. Käytännössä siis menestyksekkäs mielipidevaikuttaja omaa paljon seuraajia, jotka ovat puolestaan myös mahdollisimman äänekkäitä ja aktiivisia. Lazarsfeldin ja Katzin teoria näyttää siis usealta pääkohdaltaan soveltuvan hyvin modernin sosiaalisen median vaikuttajien ja mielipidejohtajien tarkasteluun, mutta esimerkiksi mielipidejohtajan asemaan pääseminen ei ole enää samalla tavalla kytketty korkeaan yhteiskunnalliseen asemaan. Uudemmissa tutkimuksissa mielipidejohtajia kuvataan innovatiivisiksi, hyvin verkostoituneiksi ja muutenkin aktiivisiksi vaikuttajiksi, jotka pystyvät epäsuorasti vaikuttamaan muiden asenteisiin ja mielipiteisiin (Xu ym. 2014, 1279-1280).

Twitter näyttäytyy politiikan teon paikkana myös Suomessa ja tällä alustalla keskustelua näyttää käyvän paljon poliitikot, puolueet, järjestöt ja asiantuntijat. Ehkä Twitteriä voitaisiin tässä mielessä luonnehtia tietyllä tavalla eliitin keskusteluareenaksi. Tämän keskusteluun osallistujien vinouden tuovat esille myös Riquelme ja González-Cantergiani (2016, 953) omassa tutkimuksessaan, jossa he tarkastelevat Twitterin käyttäjien vaikutusvaltaa toisiin Twitterin käyttäjiin. Heidän mukaansa tässä kontekstissa havaittujen vaikutusvaltaisten yksilöiden pohjalta ei voida varsinaisesti päätellä mitään vaikutusvaltaisimmista yksilöistä uutismedian kentällä tai ”oikeassa elämässä”. Twitterissä saavutettu mielipidejohtajuus, ei siis ole suoraan yhdistettävissä mielipidejohtajan asemaan muilla, Twitterin ulkopuolisilla kentillä.

Twitterin kaltaisen sosiaalisen median alustan tuottama data on ollut yhteiskuntatieteellisen ja sosiaalitieteellisen tutkimuksen kannalta myös haastavaa, sillä esimerkiksi juuri Twitterin lyhyeksi rajattujen twiittien todellisia merkityksiä on ollut vaikea tulkita. Lyhyitä ja niukasti dataa sisältäviä viestien kontekstin ja merkityksen väärä tulkinta johtaa helposti virheelliseen luokitteluun, joka puolestaan johtaa analyysiä harhaan. (Kavanaugh ym. 2012.) Tässä Kavanaugh ym. nostavat esille erään keskeisimmistä ongelmista, kun käytetään big dataan kytkeytyviä menetelmiä sosiaalitieteellisessä tutkimuksessa. Esimerkiksi biolääketieteen kohdalla käsiteltävät muuttujat ja yksiköt, kuten vaikka yksittäiset geenit, ovat luonteeltaan kohtalaisen universaaleja, muuttumattomia ja selvärajaisia (Alam, Shahjaman, Rahman, Hossain & Deng 2019). Sosiaalitieteissä näin ei ole, vaan käsitteet ja näiden merkitykset ovat useimmiten voimakkaan kulttuurisidonnaisia ja ajassa muuttuvia. Tämä haaste koskee osaltaan myös Twitter-datan pohjalta tehtävää tulkintaa käyttäjien vaikuttavuudesta, tai positiosta jollakin aihealueella.

4. Perustulokeskustelun historiasta Suomessa

Perustulo ei ole uusi asia Suomalaisen politiikan kentällä. Suomalainen perustulokeskustelu katsotaan alkaneen 1970-luvulla, tai 1980 luvun alussa, kuten Johanna Perkiö (2021, 42) tuo väitöskirjassaan esille. Keskustelun alkumetreillä puhuttiin esimerkiksi kansalaispalkasta, tai negatiivisesta tuloverosta, ja kyse oli käytännössä eräänlaisesta perustulon ja sosiaaliturvan yhdistelmästä. Tässä vaiheessa lähes kaikki puolueet olivat perustulon kaltaisen ratkaisun kannalla, mutta asian eteneminen pysähtyi 1990-luvun alun lamaan. (Perkiö 2021, 42-43.)

Perustulokeskustelu käynnistyi uudelleen laman jälkeisinä vuosina, kun Keskustapuolueen ministeri Jorma HUUHTANEN nimitti komitean suunnittelemaan sosiaaliturvauudistusta. Tässä yhteydessä Vihreiden Osmo SOININVAARA pyydettiin tekemään perustulomalli, jota käytettäisiin uuden sosiaaliturvauudistuksen innoittajana. Tässä kohtaa perustulo ei kuitenkaan lopulta edennyt. 1990-luvun aikana isommista suomalaisista puolueista Vihreät, Keskusta ja Vasemmistoliitto kehittivät omia ideoitaan perustulosta. Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK vastusti tässä vaiheessa voimakkaasti erilaisia perustulovaihtoehtoja. (Perkiö 2021, 43.)

2000-luvun alkupuoli oli perustulokeskustelun kannalta kohtalaisen hiljaista, mutta keskustelu käynnistyi jälleen vuoden 2006 aikana ja tässä kohtaa Vihreät ottivat asiassa isoimman roolin julkaisemalla mallin osittaisesta perustulosta. Vihreät päätyivät vuonna 2007 Keskustajohtoiseen hallitukseen, jonka agendalla oli voimakkaasti juuri sosiaaliturvan uudistaminen. Tämä uudistus ei kuitenkaan sisältänyt perustulolle ominaista ajatusta universaaliudesta ja vastikkeettomuudesta, vaikka se osin muistuttikin perustuloa. Tämäkään uudistusyritys ei lopulta johtanut muuhun kuin pieniin järjestelmämuutoksiin. (Perkiö 2021, 43.)

Seuraavan kerran perustulokeskustelu nousi esille vuonna 2011, kun Vasemmistoliitto julkisti ehdotuksen osittaisesta perustulosta. Tässä kohtaa asiaa pyrittiin edistämään kampanjan muodossa, mutta tähän ei saatu tarpeeksi allekirjoituksia, mutta mediahuomiota asia sai tästä huolimatta. Vuonna 2014 ajatushautomo TÄNK ja SITRA julkaisivat ehdotuksen perustulomallista, jota tuolloin oppositiossa ollut Keskustapuolue ryhtyi tukemaan. (Perkiö 2021, 44.) Oppositiossa ollut Keskustapuolue voitti vuoden 2015 vaalit ja JUHA SIPILÄ muodosti pääministerinä seuraavan hallituksen, jonka ohjelmaan myös perustulokokeilu kuului (Pääministeri JUHA SIPILÄN hallituksen strateginen ohjelma 2015, 21). Puolueiden erimielisyydestä huolimatta perustulokokeilun järjestämistä vastusti vain pieni Kristillisdemokraattinen puolue (Perkiö 2021, 44).

Sipilän hallituksen hallitusneuvotteluiden jälkeisenä ajanjaksona useat eri tahot esittelivät omia versioitaan perustulomallista ja julkista keskustelua perustulosta käytiin runsaasti. Tarkasteluni sijoittuu juuri tähän ajanjaksoon Sipilän hallituksen hallitusneuvotteluista vuoden 2020 joulukuuhun.

5. Tutkimuskysymykset

Tarkastelun kohteena ovat mielipidejohtajuus ja asiaomistajuus perustuloa koskevassa Twitter-keskustelussa aikavälillä 8.5.2015 – 11.12.2020, eli tarkastelun alkuaikajankohda sijoittuu Sipilän hallituksen hallitusneuvotteluihin, joiden yhteydessä hallitusohjelmaan merkittiin perustulokeikeilun toteuttaminen. Asiaomistajuuden kohdalla huomio kiinnittyy asiaomistajuuden tunnistamiseen ja asiaomistajuuden mahdolliseen muutokseen yli ajan. Mielipidejohtajuuden kohdalla mielenkiinto suunnataan ensisijaisesti mahdollisten mielipidejohtajien tunnistamiseen ja mielipidejohtajuuden kehittymiseen ja muuttumiseen yli ajan. Toissijaisesti tarkastellaan, kuinka traditionaalinen mielipidejohtajuusteoria toteutuu modernissa sosiaalisen median ajassa. Tutkimuskysymykset ovat:

- Mikä toimija piti hallussaan perustulokeskustelun asiaomistajuutta Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa, ja kuinka tämä asiaomistajuus muuttui ja kehittyi yli ajan?
- Mitkä toimijat voitiin nähdä mielipidejohtajina Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa, ja kuinka mielipidejohtajuus muuttui ja kehittyi yli ajan?
 - Kuinka hyvin Lazarsfeldin ja Katzin traditionaalinen mielipidejohtajuusteoria toteutuu modernissa sosiaalisen median ajassa?

Asiaomistajuudella tarkoitetaan tässä sitä, mikä poliittinen puolue, tai muu ryhmittymä on keskeisimpänä ja näkyvimpänä tahona käymässä keskustelua perustulosta Twitterissä, ja näin ollen hallitsee aiheesta käytävää keskustelua. Mielipidejohtajuus puolestaan keskittyy yksittäisiin toimijoihin ja heidän merkityksellisyyteensä Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa.

Historiallisesti tiedetään, että perustulo on ollut ainakin Keskustapuolueen, Vihreiden ja Vasemmistoliiton agendalla. Aikaisempi tutkimus ei kuitenkaan ole päässyt tarkastelemaan asiaa poliittikotason, tai ylipäänsä yksilötasolla. Tässä tarkastelussa päästään analysoimaan asiaomistajuutta aikaisempaa tarkemmin myös yksilötasolla. Mukana tarkastelussa on myös poliitikkojen ja poliittisten puolueiden ulkopuolelle sijoittuvia tahoja. Vastaavasti mielipidejohtajuuden tarkastelussa mukana on myös perinteisten poliittisten toimijoiden lisäksi myös modernin sosiaalisen median ajan yksittäisten toimijoiden joukko.

Tässä tarkastelussa mukana olevia toimijoita ovat esimerkiksi yksittäiset poliitikot, puolueet, etujärjestöt, tutkijat, yliopistot, poliittiset erityisavustajat, valtion virastot, aktivistit ja joukko eri taustaisia yksityishenkilöitä.

6. Aineisto, menetelmät ja tutkimusetiikka

Käytettävä aineisto koostuu 12847 twiitistä aikaväliltä 8.5.2015 ja 11.12.2020, joissa esiintyy ”#perustulo”. Twitter on yksi suurimmista sosiaalisen median alustoista maailmassa. Kyseessä on mikroblogi, jossa käyttäjät voivat julkaista ja lukea lyhyitä, nykyään maksimissaan 280 merkkiä pitkiä viestejä, joita kutsutaan twiiteiksi. Ennen vuoden 2017 syksyä yhden twiitin maksimisanamäärä oli 140 merkkiä. Twiitit voivat sisältää tekstiä, linkkejä nettisivuille, kuvia, mainintoja muista käyttäjistä ja hashtagia, joilla käyttäjät tavallaan korostavat jotakin tiettyä sanaa tai aihetta. Useimmiten erilaiset paljon esillä olevat aiheet ja otsikot merkitään nimenomaan hashtagilla.

Riquelme ja González-Cantergiani (2016, 953-954) kuvaavat Twitterissä olevan neljä erilaista julkisen kanssakäymisen tyyppiä: käyttäjältä käyttäjälle, käyttäjältä twiitille, twiitiltä twiitille, sekä twiitiltä käyttäjälle. Twitterin käyttäjällä voi olla seuraajia, jotka näkevät seurattun henkilön twiitit omalla viestiseinällään automaattisesti ja vastaavasti käyttäjät voivat myös seurata valitsemiaan muita käyttäjiä. Käyttäjistä on mahdollista saada esimerkiksi sellaisia metatietoja, kuin käyttäjä-id, seuraajamäärä ja kaverimäärä. Yksittäistä twiittiä voidaan puolestaan kommentoida, jakaa, uudelleentwiitata, tai merkata twiitti suosikiksi, tai twiitistä voi tykätä. Kaikista näistä voidaan saada myös nuo yksilötason metatiedot, eli esimerkiksi kuinka paljon uudelleentwiittaajalla on seuraajia, tai kuinka paljon tykkääjällä on kavereita. Nämä tiedot ovat valitsemani asetelman kannalta ne tärkeimmät, sillä näiden avulla on mahdollista kartoittaa, kuinka twiittaaja on yhteydessä muihin Twitterin käyttäjiin ja esimerkiksi, kuinka moni näkee varmuudella twiittaajan, tai uudelleen twiittaajan viestin. Näiden tietojen avulla voidaan visualisoida tuo keskusteluun tavalla tai toisella osallistuneiden verkosto ja eri toimijoiden painoarvo tässä verkostossa.

Twiiittien keräämisen aloitusajankohta osuu Juha Sipilän hallituksen hallitusneuvotteluihin. Tämä hallitus kirjasi hallitusohjelmansa kärkihankkeiden joukkoon perustulokokeilun järjestämisen (Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 2015, 21). 11.12.2020 on puolestaan päivä, jona data kerättiin. Tämä aikaväli pitää sisällään useampia käännteitä, joiden johdosta keskustelu perustulosta on kiihtynyt ja tarjoaa näin tarkastelua varten runsaasti dataa.

Aineiston kerääminen on toteutettu algoritmisesti muutamilla erilaisilla menetelmillä. Historialliset twiitit on kerätty Pythonin Twint paketin avulla. Ennen tähän työkaluun päätymistä kokeilin useita erilaisia ratkaisuja, joiden avulla tavoittelin täydellisempää dataa, kuin mitä Twint pystyy antamaan. Lopulta päädyin hyödyntämään Twintin antamaa hieman puutteellista dataa, jota sitten täydensin ja paikkasin pääasiassa Twitterin oman developer API:n, eli heidän tarjoamansa rajapinnan avulla. Twitterin oma rajapinta ei anna peruskäyttäjälle ilman maksuja historiallisia twiittejä. Rajapinnan kautta saisi vain muutaman viikon vanhoja twiittejä, joten tämä ei tältä osin soveltunut tarkoituksiini yksinään.

Twiiittien metatiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi twiitin viestiä, julkaisijan nimeä ja tunnistenumeroa, twiitin tunnistenumeroa, julkaisuajankohtaa, tietoa siitä kuinka monta kertaa viesti on uudelleentwiitattu ja useita muita vastaavia seikkoja. Twintin tuottaman datan suurimpana puutteena on tiettyjen metatietojen puuttuminen. Käytännössä esimerkiksi uudelleentwiittaajien henkilöllisyys ja seuraajamäärät jäävät epäselväksi, vaikka uudelleentwiittausmäärät saadaan selville. Juuri nämä seikat ovat valitsemani analyysin kannalta olennaisia, sillä tarkoitus on nimenomaan visualisoida eri toimijoiden yhteyksiä ja yrittää hahmottaa näiden merkittävyksiä. Twintin tuottama aineisto pitää kuitenkin sisällään alkuperäisten twiittien tunnistenumeron, jonka avulla päästään käsiksi uudelleentwiittaajien henkilöllisyyteen, käyttäen Twitterin omaa rajapintaa. Vastaavasti käyttäjien tunnistenumeron avulla rajapinnalta saadaan tiedot seuraajamääristä. Twitterin rajapinnan käyttöä on rajattu erilaisilla aikarajoilla, joiden johdosta algoritmeja joutuu välillä nukuttamaan ja tästä syystä aineiston täydentäminen on hyvin hidasta.

Kaikki datan muokkaus on tehty algoritmisesti Pythonia käyttäen. Datan lopullisen käyttömuodon määrittää Gephi sovellus, jolla lopulliset verkostojen visualisoinnit toteutetaan. Tätä visualisointia varten tarvitaan kaksi erilaista CSV muotoista tiedostoa: nodet ja edget. Nodet pitävät sisällään kaikkien verkostossa olevien toimijoiden tunnistenumerot, nimet,

seuraajamäärät ja tiedon, kuinka monta kertaa käyttäjän viestejä on yhteensä uudelleentweetattu. Nodeilla siis kuvataan verkostossa olevia toimijoita. Edget puolestaan kuvaavat näiden toimijoiden välisiä yhteyksiä. Tähän taulukkoon tulee siis laittaa vähintään lähde ja kohde, eli käytännössä tässä kontekstissa twiittaaja ja uudelleentwiittaaja. Jos yksittäisellä twiitillä on kolme uudelleentwiittaajaa, taulukkoon tulee kolme erillistä edgeä, jotka kuvaavat aina kahden toimijan yhteyttä.

Visualisointien kannalta tärkein Gephin tarjoama työkalu on Force Atlas 2 -algoritmi, jonka avulla Gephi piirtää verkoston. Kyseessä on ”force directed layout” -algoritmi, joka yksinkertaistettuna toimii ajettaessa niin, että nodet työntävät toisiaan kauemmaksi latautuneitten hiukkasten tapaan, ja edget puolestaan vetävät nodeja toisiaan kohti. Kun tätä algoritmia on ajettu muutamia minuutteja, kuvaaja alkaa asettumaan paikoilleen, kun nodet alkavat löytää tasapainon. (Jacomy, Venturini, Heymann & Bastian 2014.) Näin saadaan aikaiseksi kuvaaja, joka pitää sisällään erilaisia keskenään läheisistä käyttäjistä koostuvia ryppäitä, joiden yhteyksiä muihin ryppäisiin kuvataan edgejen muodostaman verkoston avulla. Näin esimerkiksi tutkimuksen tekemiseen, tai vastaavasti politiikkaan liittyvät toimijat päätyvät usein kuvaajaan samalle alueelle. Analyysin apuna käytettävät eigenvektorikeskeisyydet, välillisyydeskeisyydet ja modulariteetti luokat saadaan puolestaan lisättyä datataulukkoon suoraan Gephi sovelluksen avulla. Gephin algoritmi määrittää matemaattisesti kyseiset arvot kullekin nodelle ja lisää ne node-taulukkoon.

Eigenvektorikeskeisyys (engl. ”Eigenvector centrality”) mittaa sitä, kuinka yksittäinen toimija, eli verkoston node, on yhteydessä muihin verkoston tärkeisiin nodeihin. Tässä kaikki nodet eivät siis ole saman arvoisia, vaan jokainen node saa arvon, joka määrittyy sen perusteella, kuinka moneen nodeen se on yhteyksissä, ja kuinka korkea arvo näillä nodeilla on (Newman 2010). Toisin sanottuna yksittäinen node voi mahdollisesti saada korkean eigenvektorikeskeisyysarvon olemalla yhteydessä useaan vähemmän merkittävään nodeen, tai olemalla yhteydessä muutamaankin, tai jopa yhteen hyvin merkittävään nodeen. Tämän arvon avulla voidaan tunnistaa verkostoista keskeisiä toimijoita.

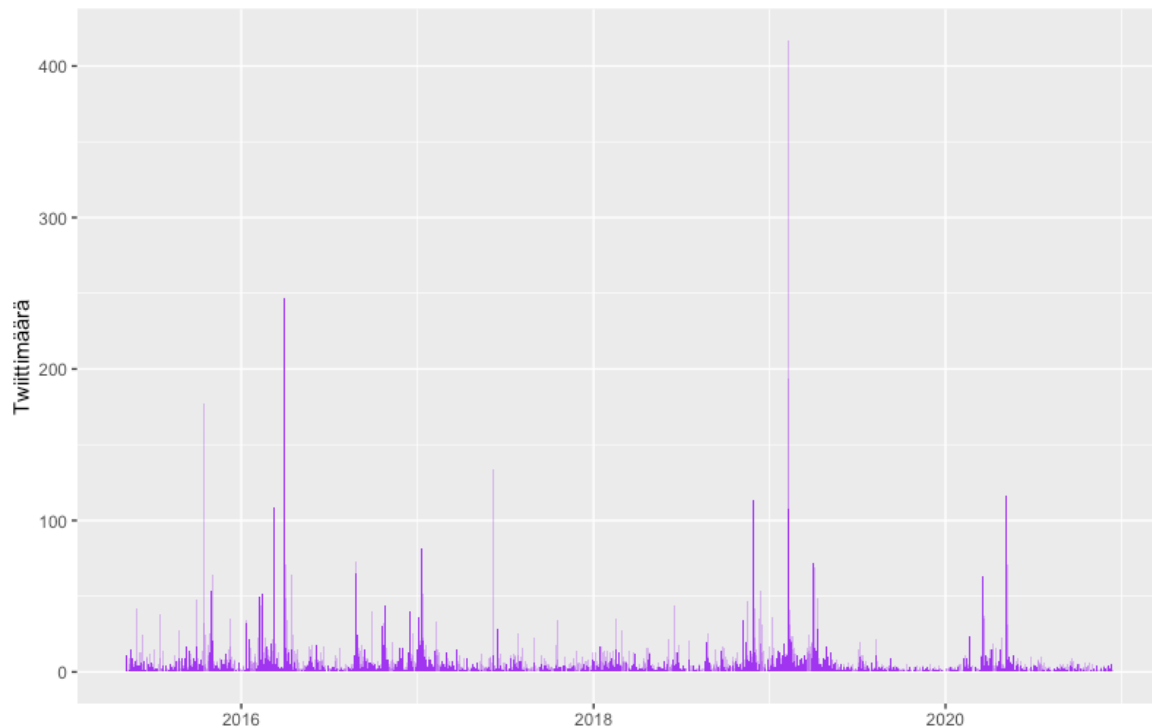
Välillisyydeskeisyys (engl. ”Betweenness centrality”) mittaa puolestaan sitä, missä määrin yksittäinen toimija, tai node, on muita nodeja yhdistävien reittien varrella (Newman 2010). Esimerkiksi tilanteessa, jossa verkoston kaksi erillistä nodejoukkoa yhdistyvät toisiinsa vain yhden noden kautta, molempien ryhmien kaikki toimijat ovat yhteydessä toisen ryhmän

jäseniin tuon yhden noden kautta, ja tämä linkkinä toimiva node saa korkean välillisyysskeskeisyysarvon. Jos toisen ryhmän yksittäinen henkilö saa haltuunsa jonkin uuden tiedon, jota ei anneta muille, tuo tieto voi kulkea ryhmästä toiseen vain tuon yhden henkilön kautta, mikä johtaa tämän henkilön kohdalla korkeaan välillisyysskeskeisyysarvoon. Tämän arvon avulla voidaan siis tunnistaa juuri tiedonkulun kannalta tärkeissä positioissa olevia toimijoita tarkastelemistani verkostoista.

Modulariteettiluokkien avulla voidaan määrittää matemaattisesti verkostojen sisältä alaverkostoja tai alayhteisöjä, jotka muodostuvat toisiinsa läheisesti linkittyvistä nodeista (Newman 2010). Modulariteettiluokat mahdollistavat omien verkostojeni kohdalla värikoodauksen avulla visualisointeihin merkityt alaverkostot, joita voidaan hyödyntää erilaisten toimijoiden tunnistamisessa ja etenkin asiaomistajuuden hahmottamisessa. Havaittujen alaverkostojen pohjalta pystytään hahmottamaan tarkempia tiloja ja toimijaryhmiä, joiden sisällä perustuloon liittyviä keskusteluja ja kamppailuja käydään. Gephin muodostamat alaverkostot, tai alayhteisöt eivät kuitenkaan ole absoluuttisia, vaan suuntaa antavia ja tämä tulee ottaa analyysissä huomioon. Modulariteettia laskettaessa Gephi pyytää määrittämään resoluution, joka tarkoittaa käytännössä sitä, kuinka herkästi nodet katsotaan kuuluvan samaan alaverkostoon. Isompi resoluutio johtaa pienempään määrään uniikkeja alaverkostoja. Tässä tarkastelussa kaikkien muiden verkostojen modulariteetit on laskettu käyttäen resoluutiota 4,0, paitsi verkoston neljä, jossa on käytetty kyseisen verkoston laajuuden takia resoluutiota 2,5.

Varsinaiseen tarkasteluun otetaan mukaan vain twiitit, joita on uudelleentwiitattu. Uudelleentwiittausmäärät kuvaavat twiitin suosiota ja merkityksellisyyttä. Jos uudelleentwiittauksia on paljon, niin myös tykkäyksiä, kommentteja ja vastaavia on useimmiten paljon. uudelleentwiitattu viesti näkyy automaattisesti kaikille uudelleentwiittaajan seuraajille ja nostaa näin alkuperäisen viestin näkijöiden määrää suoraan. Tarkastelua varten aineistoa rajattiin myös sen mukaan, millloin keskustelu perustulosta on kiihtynyt. Kiinnostus suunnataan viiteen eri ajankohtaan, joissa keskustelu on syystä tai toisesta kiihtynyt hetkellisesti. Sopivien ajankohtien tunnistamista varten muodostettiin twiittien päiväkohtaisista määristä seuraava kuvaaja.

Kuvaaja 1. ”#perustulo” twiittimäärät päivittäin. Aikaväli 8.5.2015 – 11.12.2020.

Valittujen viiden piikin kohdalta tarkasteluun otettiin kymmenen päivän jakso siten, että mukaan tulee kaksi piikkiä edeltävää päivää, päivä, jolloin piikki tapahtuu, ja seitsemän piikin jälkeistä päivää. Tähän ratkaisuun päädyttiin datan tarkastelun jälkeen. Usein yksittäinen piikki tapahtuu kohtalaisen nopeasti ja keskustelu myös loppuu suhteellisen nopeasti. Piikit liittyvät erilaisiin perustulokeskustelun kannalta merkittäviin hetkiin, kuten esiselvitysraportin julkaisemiseen. Tällaista tapahtumaa edeltävänä muutamana päivänä ilmestyy jonkin verran muistuttelevia, tai jännittyneitä twiittejä aiheesta, itse piikki sijoittuu aina tapahtumapäivälle. Tapahtumista näytetään käytävän erilaista keskustelua joitakin päiviä itse piikin jälkeen, vaikka twiittailu näyttää palaavan normaalille tasolle kohtalaisen nopeasti.

Ensimmäinen tarkasteluun valittu piikki osuu ajanjaksolle 13.10.2015 – 23.10.2015, toinen 28.3.2016 – 6.4.2016, kolmas 4.6.2017 – 14.6.2017, neljäs 6.2.2019 – 16.2.2019 ja viimeinen, eli viides piikki 4.5.2020 – 14.5.2020. Näin tarkasteluun tulee mukaan viisi korkeinta piikkiä, jotka myös jakautuvat valitulle aikavälille kohtalaisen tasaisesti.

Tutkimuseettisesta näkökulmasta Twitteristä hankittu data nostaa esille haasteita esimerkiksi twiittaajien tunnistettavuuteen liittyen. Datan vahvuuksiin lukeutuu se, että kaikki

keskusteluun osallistuneet tahot ovat mukana tarkastelussa ja näin saadaan realistinen kuva itse keskustelijoiden verkostosta. Poliitikkojen, tutkimuslaitosten ja vaikkapa journalistien esille nostaminen analyysissä on tutkimuseettisesti helpommin perusteltavissa, ja ovathan twiitit julkista tietoa. Satunnaisten yksityishenkilöiden kohdalla tilanne on kuitenkin haastavampi, sillä keneltäkään ei tässä asetelmassa olla kysytty lupaa tutkimukseen osallistumisesta. Näitä yksityishenkilöinä pidettäviä tahoja on kuitenkin nostettu tässä tarkastelussa esille vain muutamia, eivätkä he ole tarkastelun kannalta keskeisessä osassa. Nämä tutkimuseettisyyteen liittyvät asetelmat sosiaalisen median aineistoissa näyttävät vielä hakevan lopullista muotoaan ja etenkin GDPR asetuksen jälkeen asetelma on ongelmallinen.

6.1 YLE:n A-studion keskustelu

Perustulokokeilu nousi Juha Sipilän keskustajohtoisen hallituksen hallitusohjelman kärkihankkeiden joukkoon vuonna 2015. Ensimmäinen Twitterkeskustelusta tarkasteluun valittu piikki sijoittuu aikavälille 13.10.2015 – 23.10.2015. Tässä kohtaa keskustelun kiihtymisen taustalla on Ylen A-studio ohjelma, jossa perustulosta keskustelemassa olivat Keskustan Anu Vehviläinen, Sosiaalidemokraattien Tarja Filatov, SAK:n pääekonomisti Ilkka Kaukoranta ja Vihreiden Maria Ohisalo, joka kyseisessä ohjelmassa on vielä tuolloin esitelty tutkijana. Paljon retwiitattujen viestien joukosta erottuu hyvin A-studioon osallistuneet tahot ja tietenkin Yle itse.

Suosituimpien viestien valtaosa on myös sävyltään perustuloa kannattavia ja odottavia. Ilkka Kaukoranta on ilmeisesti esittänyt keskustelussa kriittisempiä näkemyksiä ja twiiteissä tämä näkyy siten, että hän saa jonkin verran närkästyneitä kommentteja. Esimerkiksi eräs suosittu viesti kommentoi asiaa seuraavasti: ”Kylläpä on nyt ay-jäärät huolissaan siitä, että opiskelija tulisi vaikka toimeen yhteiskunnan tarjoamalla etuudella. #yleastudio #perustulo”. Toisaalta kyllä datassa erottuu tämän piikin kohdalla myös jonkin verran kriittisiä ääniä, joissa perustuloa pidetään epärealistisena ideana ja esimerkiksi linkataan Juhana Vartiainen kirjoitusta aiheesta Suomen Kuvalehdessä. Argumentointi perustulon puolesta näyttää nojaavan paljon byrokratian purkamiseen, nykyisen tukijärjestelmän sekavuuteen, työelämän muutokseen ja esimerkiksi kannustinloukkujen purkamiseen.

Aineiston twiittien perusteella on nähtävissä, että Keskustalla on selvästi historiaa perustulon kanssa, sillä useammassa viestissä tuodaan esille, sitä että nyt vihdoinkin keskustan pitkään ajama perustulo nytkähtää eteenpäin. Esimerkiksi eräs tätä ajatusta esille tuova twiittaa: ”Se on tuo @AnuVehvilainen miettinyt mitä voisi olla #perustulo ennen kuin mie olen oppinut kävelemään. #keskustanuoret #Atalk”. Keskustalla näyttää tämän piikin aikaan olevan kohtalaisen näkyvä rooli tässä keskustelussa ja esimerkiksi twiiteissa mainostetaan myös keskustanuorten järjestämää keskustelutapahtumaa koskien perustuloa.

6.2 Perustulokokeilun esiselvitysraportin julkistaminen

Tarkastelun toinen piikki sijoittuu ajanjaksolle 28.3.2016 – 6.4.2016. Tämä Twitterkeskustelun kiihtyminen kytkeytyy Kansaneläkelaitoksen 30.3.2016 julkaisemaan perustulokokeilun esiselvitykseen. Tässä twiittaajissa ja suosituimmissa viesteissä korostuu selvästi tutkimukseen kytkeytyvät tahot ja politiikan puolelta Vihreät Ville Niinistön johdolla. Suosittujen viestien joukossa Kelan tutkimus ja tilastot, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Vihreät ja Ville Niinistö. Vihreiden asenne perustuloa kohtaan näyttää olevan hyvin innostunut ja positiivinen. He kuvailevat sitä, kuinka perustulo voitaisiin toteuttaa ja tuovat esille 560€ perustulon ja viestittävät, että esimerkiksi kotivanhemmille ja opiskelijoille kuuluu täysi perustulo.

Muista puolueista viesteissä erottuu Keskusta ja Kristillisdemokraatit, mutta kuitenkin Vihreitä heikommin. Keskusta twiittaa: ”Saarikko: Perustulokokeilulla arki sujuvammaksi – työnteon pitää aina kannattaa <https://t.co/ZhazwVcZ9z> #perustulo #politiikka”. Kristillisdemokraatit tuovat puolestaan esille heidän kannustavaa perustulomalliaan, joka olisi tehnyt työn vastaanottamisesta aina kannattavaa. Toisen piikin kohdalla perustuloa kytketään työttömien aktivointiin Keskustan ja Kristillisdemokraattien tahoilta. Pienemmissä rooleissa näkyy myös vasemmistonuoret ja esimerkiksi Kokoomuksen Elina Lepomäki. Muita puolueita ei juurikaan keskustelussa näy. Ensimmäisen piikin kohdalla mukana näkyneitä sosiaalidemokraatteja ei myöskään enää näy keskustelussa. Maria Ohisalo twiittaa: ”Hurjaa, että @Demarit ei halua vähentää sos.turvan byrokratiaa, tai helpottaa työn vastaanottamista. #perustulo <https://t.co/JuwfdCbjhG>”. Tässä linkataan Ylen uutinen, jossa tuodaan esille, että SDP ei usko perustuloon, vaan tahtois keskittyä enemmän pienituloisten aseman parantamiseen

pienituloisten verotusta keventämällä. Datassa olevien twiittien pohjalta saadaan myös kuva siitä, että suhtautuminen perustuloon jakaa mielipiteitä.

Perustulon esiselvityksen julkaisun aikoihin useimmat poliitikot ja ekonomistit ovat keskustelleet aiheesta mediassa, mikä on nähtävissä myös tarkasteltavassa datassa. Esimerkiksi Ville Niinistön ja Olli Kärkkäisen keskustelu Ylen Ykkösaamussa on noteerattu tähän piikkiin kuuluvissa twiiteissä.

6.3 Elinkeinoelämän keskusliiton seminaari

Aikavälille 4.6.2017 – 14.6.2017 sijoittuva kolmas piikki liittyy Elinkeinoelämän keskusliiton järjestämään perustuloa käsittelevään seminaariin 6.6.2017. Tässä keskustelussa osallistujissa painottuu selvästi ekonomistit, EK henkilökuntineen ja esimerkiksi Suomen ammattiliittojen keskusjärjestön asiantuntijat. Keskustelussa on mukana myös Kelan tutkimus ja tilastot, sekä Ville Niinistö, mutta nämä ovat tässä keskustelussa hyvin pienessä roolissa.

Elinkeinoelämän keskusliitto esitti seminaarin yhteydessä heidän oman perustulomallinsa, josta he twiittaavat seuraavalla tavalla: ”EK:n @IlkkaOksala #perustulo'seminaarissa: Yhdistetään #asumistuki ja #toimeentulotuki kannustavaksi perustuloksi <https://t.co/G55lu3IZ4i>”. Myös esimerkiksi Tarja Filatov ja Annika Saarikko ovat osallistuneet perustuloa käsittelevään paneelikeskusteluun EK:n seminaarissa, mutta tästä ei ole tämän piikin yhteydessä juurikaan herännyt keskustelua Twitterissä. Suomenmaa on twiitannut: ”Saarikko: EK:n esittelemä malli ei varsinaisesti liity millään tavalla perustuloon @Elinkeinoelama #EK #perustulo - <https://t.co/E3lufOwBoq>”, mutta tämäkin on yksittäinen nosto. Poliitikot eivät näytä siis nostattaneen tässä erityisen paljon keskustelua, toisin kuin ekonomistit ja esimerkiksi Roope Uusitalo, jonka koneita, robotiikkaa ja työelämän muutosta käsitteleviä lausuntoja on kommentoitu Twitterissä paljon.

6.4 Perustulokokeilun alustavien tulosten julkistaminen

Neljäs piikki, joka osuu aikavälillä 6.2.2019 – 16.2.2019, koskee perustulokokeilun alustavien tulosten julkistamista 8.2.2019. Tämä piikki on koko datan suurin ja keskustelu on käynyt vilkkaana. Tässä eniten uudelleentwiitattut viestit ovat tulleet Kelalta ja niissä julkistetaan tiiviisti tutkimuksen alustava tulos: ”#Perustulokokeilun alustavat tulokset: hyvinvointi koettiin paremmaksi, ensimmäisenä vuonna ei työllisyysvaikutuksia <https://t.co/1rMbYKw5k3> #perustulo #sosiaaliturva #tutkimus <https://t.co/Ujw8XozjYC>”.

Eräs paljon uudelleentwiitattu viesti tiivistää keskustelua seuraavasti: ”#perustulo-raportin reaktiot tänään: Oikeisto: ’eivät menneet nopeammin töihin, epäonnistuminen’ Vasemmisto: ’ihmiset voivat perustulolla paremmin, onnistuminen!’ Koko puoluepolitiikka pähkinänkuoressa”. Datan perusteella tässä kiteytetään kohtalaisesti nuo eri puolten näkemykset, mutta keskustelu Twitterissä näyttää painottuvan poliitikkojen osalta Vihreiden suuntaan. Muut puolueet ovat datassa Maria Ohisaloon, Vihreisiin ja Kelan tutkimukseen ja tilastoihin verrattuna kohtalaisen pienessä roolissa. Muiden puolueiden osalta datassa on lähinnä yksittäisten kansanedustajien twiittejä, joita ei olla uudelleentwiitattu paljon. Maria Ohisalo, Kelan tutkimus ja tilastot, sekä Vihreät näyttävät olevan tämän keskustelun keskiössä. Maria Ohisalo kommentoi tuloksia esimerkiksi näin: ”#perustulokokeilu hyvinvointivaikutukset positiivinen alkua. Tarvitaan laajempi kokeilu joka kattaa suuremman joukon (esim. 10 000) & erilaisia elämäntilanteita. Nyt emme esim. tiedä kuinka vaikuttaisi yrittäjien, opiskelijoiden tai esim. luovan alan ammattilaisten elämään.#perustulo”, saaden paljon uudelleentwiittauksia.

Toisaalta tässä eniten uudelleentwiitattujen yksittäisten viestien joukossa erottuu myös erilaisia yksityishenkilöitä ja yksittäisiä kansanedustajia. Esimerkiksi Perussuomalaisten Riikka Purra saanut paljon uudelleentwiittauksia kommentilleen: ”Mikä ihmeen tutkimustulos se on, että ihmisten koettu hyvinvointi lisääntyy, kun saa 560,- lisää ilmaista rahaa kuussa? Kokeillaanko seuraavaksi, paljonko enemmän hyvinvointi lisääntyy, mikäli tarjotaan 560,- kahden viikon välein? #perustulo #sosiaaliturva”.

Tässä kohtaa useat tahot ovat jo julkistaneet oman perustulomallinsa ja myös Keskusta erottuu tämän piikin kohdalla keskustelusta. Useat eri tahot tuovat esille, että Keskustan esittelemä

perustulomalli ei olisi varsinainen perustulomalli. Eräs kommentoija twiittaa: ”Keskustan kannattaisi varmaan puhua jostain muusta kuin #perustulo-mallista, ellei tarkoitus ole tahallaan hämmentää. Eikö olisi järkevintä puhua perustulosta vain, kun puhutaan vastikkeettomasta rahasta? Asia on tarpeeksi hankala ilman termisekoiluakin.”, ja Vihreiden poliitikko kommentoi: ”Keskustan julkistamalla perustulomallilla ei ole juuri mitään tekemistä varsinaisen perustulon kanssa’ Tää on oikeesti vähän surullista. Puolue kannattaa perustuloa, mutta puoluejohto ei noudata linjaa. Se siitä puoluedemokratiasta. #keskusta #perustulo <https://t.co/dV4mqgoq5C>”. Tässä huomataan, että keskustelua siitä, mikä on perustulomalli, käydään myös kohtalaisen paljon. Huomion arvoista on myös se, että Keskustan Annika Saarikko kommentoi EK:n perustulomallia kolmannen piikin kohdalla sanoen, ettei EK:n malli liity mitenkään perustuloon.

6.5 Perustulokokeilun tulosten julkistaminen

Viides ja viimeinen piikki sijoittuu aikavälille 4.5.2020 – 14.5.2020 ja koskee perustulokokeilun tulosten julkistamista 6.5.2020. Lopullisten tulosten julkistaminen ei herättänyt niin paljon keskustelua, kuin alustavien tulosten julkistaminen. Tässä keskustelussa isoimmassa roolissa näyttäytyy Vihreä ja Kelan tutkimus ja tilastot. Vihreiden kohdalla tässä viimeisessä piikissä näyttää korostuvan nuorten Vihreiden poliitikkojen rooli. Tutkimuspuolelta keskustelussa on mukana Kela, Helsingin yliopisto, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, ajatuspajoja, sekä yksittäisiä tutkijoita.

Tässä eniten uudelleentwiitattujen viestien kärjessä erottuu selvästi joukko nuoremman polven Vihreitä kansanedustajia, joiden viesti on kohtalaisen yhtenevästi se, että kokeilussa havaittu hyvinvoinnin lisääntyminen ja erityisesti mielenterveyden parantaminen ja masennuksen vähentäminen tulisi nähdä tärkeänä saavutuksena. Näkemykset ovat paljolti samoja, kuin mitä alustavien tulosten julkaisun yhteydessä esitettiin. Esimerkiksi Iiris Suomela twiittaa seuraavaa: ”Perustulokokeilussa huomattiin, että perustulo paransi osallistujien hyvinvointia & mielenterveyttä. Tämä sivuutetaan monesti, vaikka kyse on valtavan tärkeistä asioista. #Perustulokokeilu oli monella tapaa liian suppea, mutta mielenterveys ei ole mitätön pikkujuttu. #perustulo”. Eniten uudelleentwiitattu yksittäinen twiitti on Coel Thomasin julkaisema samantyylinen viesti: ”Ei selvinny sitten juuri mitään..? Masennus vaa väheni. No

hei onneks mielenterveyden ongelmat maksaa Suomelle vaan 11 MILJARDIA EUROA VUODESSA!!!11!!! ELI SIIS 5.3% BKT:sta!!! Taisitte löytää vahingossa uuden (lue: vanhan) ratkaisun tähän ongelmaan. #mielenterveys #perustulo”. Maria Ohisalo twiittaa itse: ”Vuosien 2017–2018 #perustulokokeilu’n tulokset on nyt julki. #Perustulo tuki hyvinvoinnin kokemusta ja tiettyjen ihmisryhmien työllistymistä. Laajemmalle kokeilulle on yhä tarvetta. Me #Vihreät uskomme siihen, että kepin sijasta porkkana toimii paremmin. <https://t.co/hfc1hcuFiT>”. Maria Ohisalon ja Vihreiden linja perustulos suhteen näyttää siis olevan sama, kuin alustavien tulosten julkaisun yhteydessä piikissä neljä.

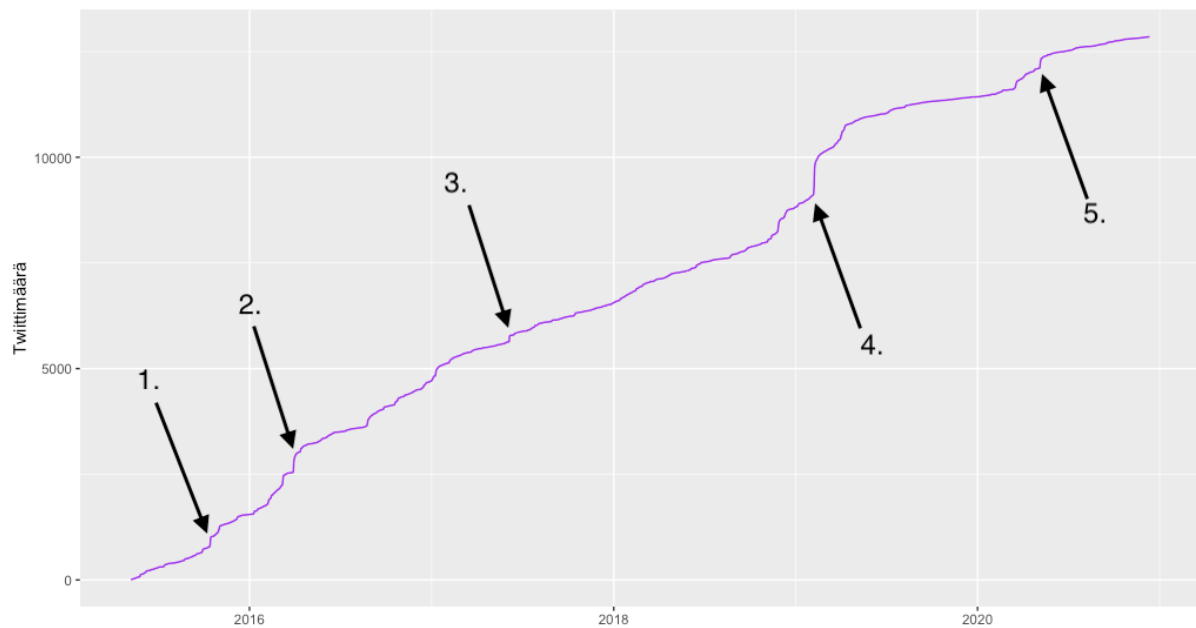
Valtaosa kommentaista näyttää olevan kuvaillulla kannalla. Tutkijoiden kommentointi on pääasiassa tutkimustulosten jakamista ja tyyliään melko neutraalia. Tämän piikin kohdalla aiheesta näyttää datassa puhuvan kohtalaisen rajattu joukko, eikä Vihreiden lisäksi muita puolueita oikeastaan edes erotu keskustelusta. Keskustan kohdalla heidän nuorisjärjestönsä on ilmoittanut, että he näkevät havaitun parannuksen hyvinvoinnissa tärkeänä, mutta twiitti ei ole saanut paljon näkyvyyttä. Perustulon ja kokeilun tulokset negatiivisesti näkeviä näyttää olevan tämän piikin keskustelussa vain muutamia.

7. Tulokset

Ensimmäinen piikki

Analyysissä kiinnostuksen kohteena on perustulokeskustelun asiaomistajuus ja tässä keskustelussa havaittavissa oleva mielipidejohtajuus, sekä näiden mahdolliset muutokset yli ajan. Keskustelun kiihtymisen tulkinnan kannalta on tarpeen katsoa myös twiittimäärien kumulatiivista käyrää, josta näkyy, kuinka valitut piikit ovat tosiasiasa kiihdyttäneet keskustelua.

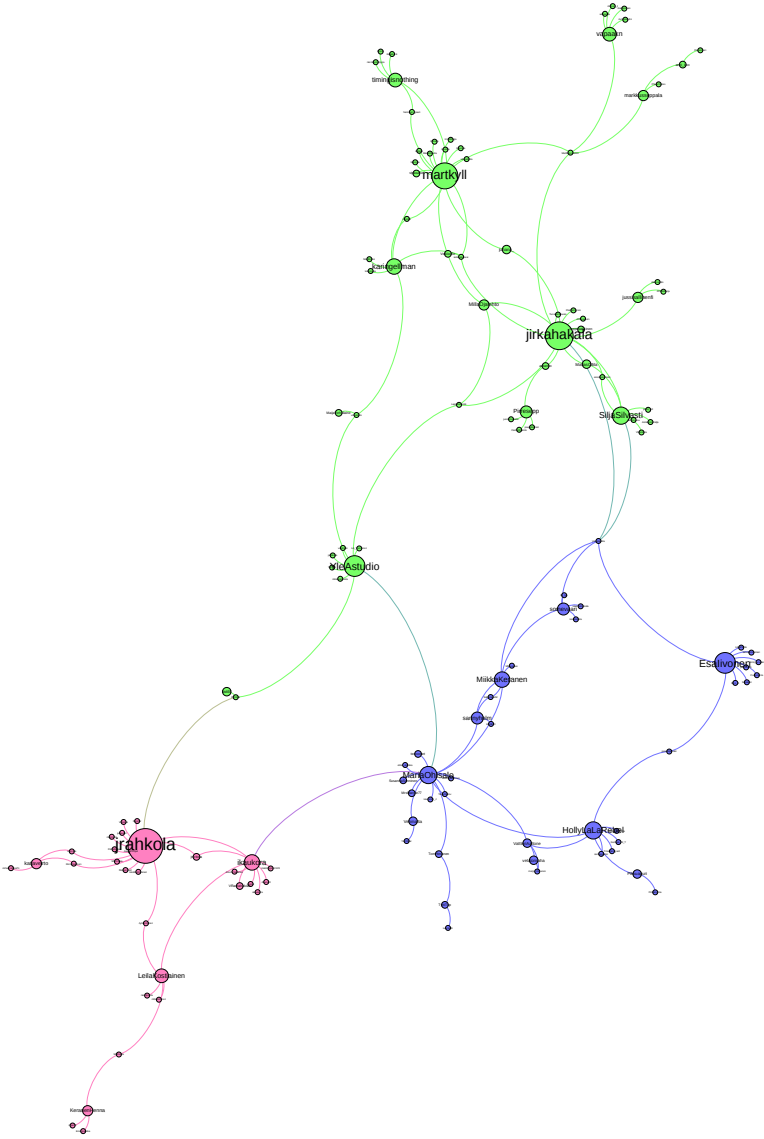
Kuvaaja 2. Kumulatiivinen käyrä twiittimäärästä. Piikit merkattu numeroin.

Kuvaajan kaksi kumulatiivisesta käyrästä nähdään, että ensimmäisen piikin kohdalla keskustelu on tosiaan kiihtynyt ja tällä piikillä on selvästi merkitystä Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa. Ensimmäinen piikki koski A-studiossa käytyä keskustelua, jossa osallistujina olivat Keskustan Anu Vehviläinen, Sosiaalidemokraattien Tarja Filatov, SAK:n pääekonomisti Ilkka Kaukoranta ja Vihreiden Maria Ohisalo. Kuvaajassa kolme nähdään, että sekä A-studio, että kaikki keskusteluun osallistuneet ovat verkostossa mukana, mutta Maria Ohisalolla ja Ilkka Kaukorannalla on selvästi näkyvämpi rooli. Anu Vehviläinen ja Tarja Filatov ovat käytännössä uudelleentwiitanneet jonkin toisen toimijan twiitin, mutta heitä ei kumpaakaan olla uudelleentwiitattu lainkaan.

Ensimmäisen piikin välillisyysskeskeisyyksistä taulukossa 1.2 nähdään, että Maria Ohisalo on myös verkoston tiedonkulun kannalta tärkeä toimija. Myös A-studio ja Ilkka Kaukoranta ovat neljän korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saaneiden joukossa. Eigenvektorikeskeisyyksiä tarkasteltaessa taulukosta 1.1 nähdään, että A-studion keskusteluun osallistuneilla ei itseasiassa ole tämän piikin kohdalla tässä mielessä tärkein rooli käydyssä Twitterkeskustelussa. Aktiivisina keskustelijoina, ja myös itse lähetykseen osallistuneita henkilöitä enemmän uudelleentwiitattuina tahoina, nähdään Jirka Hakala, joka toimii nykyään Keskustan ministeriryhmän erityisavustajana, sekä Martti Kyllönen, joka toimii nykyään Ylen lähetys- ja mediapalveluiden päällikkönä. Sekä eigenvektorikeskeisyyden, että välillisyysskeskeisyyden

Verkostokuvaaja 1. A-studion perustulokeskustelu.

pohjalta näyttää siis siltä, että Keskustan näkyvyys Twitterissä käydyssä perustulokeskustelussa tämän piikin aikana ei ole tullut puoluejohtolta, vaan näkyvimmat ulostulot ovat tulleet erityisavustajilta.

Lazarsfeldin ja Katzin teorian mukaan mielipidejohtajat omaavat esimerkiksi poikkeuksellisen korkean sosiaalisen ja ekonomisen statuksen, sekä sosiaalisen kyvykkyyden (Lazarsfeld & Katz 1955, 324). Tämä näyttää saavan osittain tukea ensimmäisen piikin datasta. Verkoston tärkeinä toimijoina on yhteiskunnallisesti merkittävässä asemassa olevia henkilöitä, kuten johtavia poliitikkoja. Esillä olevat henkilöt näyttäytyvät myös sosiaalisesti taitavina ja aktiivisina yhteiskunnallisina keskustelijoina, joilla on Twitterissä omat verkostonsa ja seuraajansa. Osaltaan datassa erottuu myös Lazarsfeldin ja Katzin traditionaalista mallia haastavia toimijoita. Verkostossa kohtalaisen tärkeiksi toimijoiksi nousee myös yksityishenkilöitä ja esimerkiksi erilaisia aktivisteja. Kuten myös Xu ym. (2014, 1280) tuovat esille, modernina sosiaalisen median aikana näkyvyys ja mielipidejohtajuus ei aina edellytä korkeaa perinteistä sosiaalista ja ekonomista statusta.

Kaikissa piikkejä kuvaavissa taulukoissa näkyy sekä eigenvektorikeskeisyyden, että välillisyydeskeisyyden mukaan kohtalaisen korkeitakin sijoituksia tahoilla, joilla on usein maltillinen seuraajamäärä, eikä yhtäkään uudelleentwiittausta. Nämä tahot ovat käytännössä uudelleentwiittaneet verkoston tärkeiden toimijoiden twiittejä, mutta heidän omat twiittinsä eivät ole herättäneet juurikaan keskustelua. Tästä syystä en yhdistä näitä tahoja suoraan mielipidejohtajuuteen, tai asiaomistajuuteen. Sen sijaan kuten Xu ym. (2014, 1280) tuovat esille, nykyaikana menestyksekkäimmillä mielipidevaikuttajilla on paljon seuraajia, jotka ovat myös itse äänekkäitä ja aktiivisia. Tässä mielessä näillä tahoilla on oma tärkeä roolinsa tiedon levittämisessä ja uudelleentwiittaamansa henkilön vaikutusvallan ja mahdollisen mielipidejohtajuuden tukemisessa.

Modulariteettiluokkien perusteella värikoodattuja alaverkostoja näkyy verkostokuvaajassa kolme nähtävissä pääverkostossa karkeasti kolme kappaletta. Vaaleanpunainen rypäs näyttää muodostuneen Ilkka Kaukorannan ja Joonas Rahkolan ympärille. Joonas Rahkola toimii nykyään pääministeri Sanna Marinin talouspoliittisena erityisavustajana ja hänen twiittejään on uudelleentwiitattu ensimmäisen piikin kohdalla eniten. Ilkka Kaukoranta ja Joonas Rahkola ovat keskustelun näkyvimpiä kriittisiä ääniä. Vihreässä alaryhmässä korostuvat Vihreät poliitikot Maria Ohisalon johdolla, mutta mukana on myös aktiivisia yksityishenkilöitä. Tämä

ryhmä suhtautuu perustuloon selvästi positiivisesti ja toiveikkaasti. Sinisen alaryhmän tärkeimpiä toimijoita ovat Jirka Hakala, A-studio, Martti Kyllönen, sekä Silja Silvasti, joka on nykyään myöskin Keskustalainen tiede- ja kulttuuriministerin erityisavustaja.

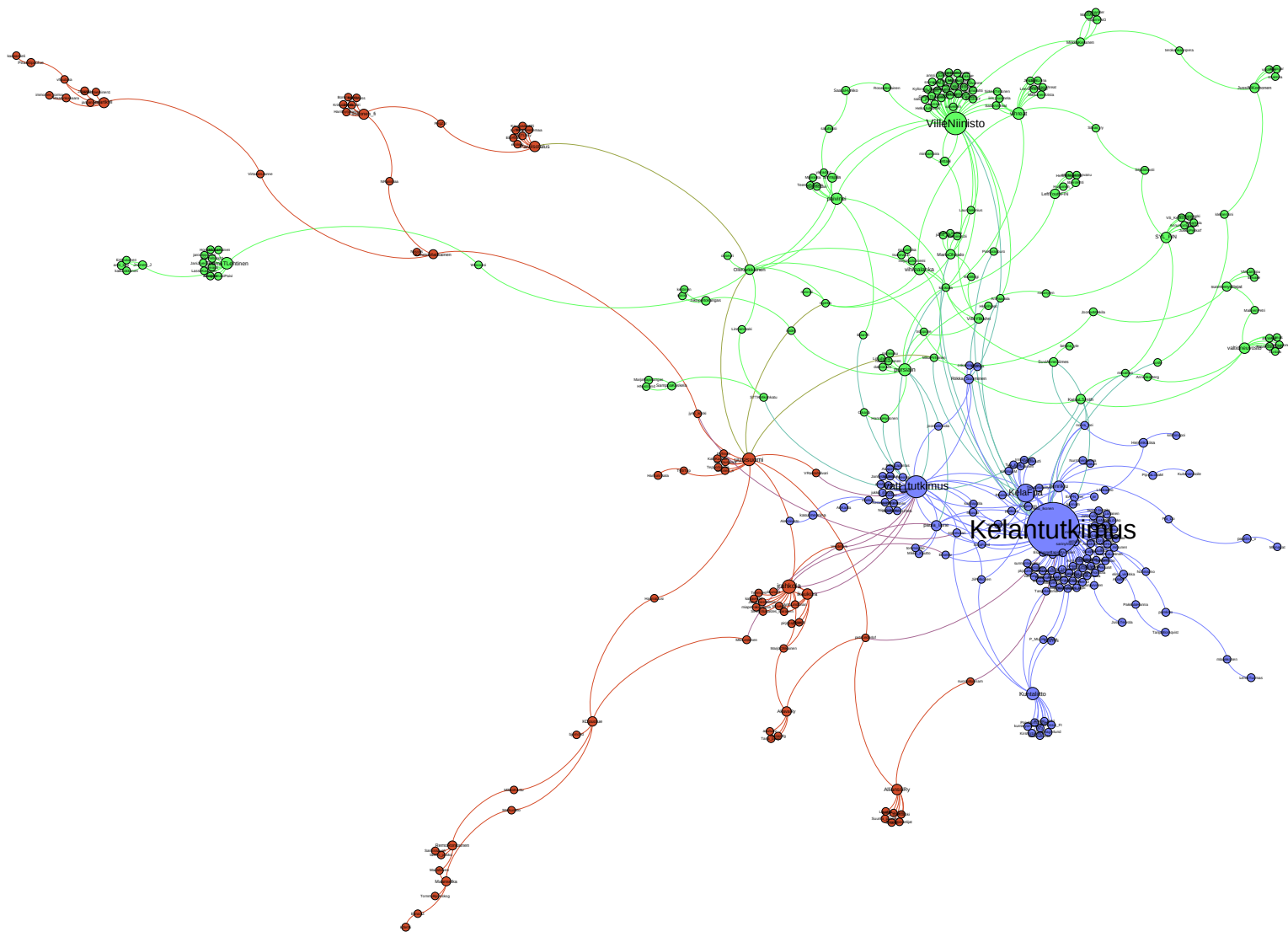
Ensimmäisen piikin kohdalla näyttää siltä, että tässä perustulon asiaomistajuus ei ole aivan yksiselitteisesti millään yksittäisellä toimijalla. Kriittisillä taloustoimijoilla, perustuloon positiivisesti suhtautuvilla Vihreisiin kytkeytyvillä tahoilla, sekä Keskustaan linkittyvällä ryhmällä näyttää olevan kaikilla huomattava rooli keskustelun tässä vaiheessa. Kun piikki liittyy juuri A-studiossa käytyyn keskusteluun, nämä jakolinjat selittyvät osaltaan myös A-Studion keskustelijavalinnoilla. Näyttää siis siltä, että perustulokeskustelun asiaomistajuudesta kamppailu on tässä kohtaa jo käynnissä. Datassa olevista viesteistä saadaan kuva siitä, että keskustalla on pitkä historia perustulon kanssa, mutta heillä ei näytä olevan selkeää asiaomistajuutta aiheesta Twitterissä tämän ensimmäisen piikin kohdalla.

Toinen piikki

Toisen piikin kohdalla kyse on perustulokokeilun esiselvityksen julkistamisesta, ja tässä tärkeimpinä toimijoina ovat taulukon 2.1 eigenvektorikeskeisyyden perusteella Kelan tutkimus ja tilastot, valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Kela ja Kelan nykyinen viestintäpäällikkö. Tämä näkyy odotetusti myös verkostokuvaajasta kaksi, sillä nämä tahot kytkeytyvät tuon kyseessä olevan esiselvityksen tekemiseen ja julkaisemiseen ja muut keskusteluun osallistujat ovat uudelleentwiitanneet näitä virallisia twiittejä aiheesta. Voidaan sanoa, että tässä keskustelussa tutkijoilla ja tutkimuspuolen tahoilla on keskeinen rooli. Kuvaajan 2 kumulatiivisesta käyrästä näkyy myös, että tällä piikillä on ollut selvästi keskustelua kiihdyttävä vaikutus.

Eigenvektorikeskeisyyden mukaan järjestetyn taulukon 2.1 kärkisijoilla ei näy paljon ensimmäisen piikin tärkeimpiä toimijoita. Tässä Ville Niinistö löytyy sijalta 16 ja Maria Ohisalo sijalta 21. Tämä verkosto on selvästi ensimmäistä laajempi ja hajanaisempi. Välillisyykeskeisyyden mukaan järjestetyssä taulukossa 2.2 sen sijaan kärkisijoilta löytyy Ville Niinistö eli keskeisiä Vihreitä poliitikkoja näkyy tiedonkulun kannalta tärkeissä asemissa myös tämän piikin kohdalla. Etenkin Ville Niinistö, joka oli tässä kohtaa Vihreiden

Verkostokuvaaja 2. Perustulokokeilun esiselvityksen julkistaminen.

puheenjohtaja, erottuu myös verkostokuvaajassa kaksi hyvin selvästi ja hänellä on myös toiseksi eniten uudelleentwiittauksia. Tämän piikin kohdalla mahdollisena mielipidejohtajana erottuu myös ekonomisti Olli Kärkkäinen, joka osallistui julkiseen perustulokeskusteluun myöskin kohtalaisen näkyvästi. Hän sijoittuu taulukossa 2.2 välillisyysskeskeisyyden mukaan aivan kärkisijoille ja uudelleentwiittauksia, sekä seuraajia on kohtalaisen paljon. Ensimmäisen piikin kohdalla kohtalaisen korkealle sijoittunut Joonas Rahkonen, joka on nykyään pääministerin talouspoliittinen erityisavustaja, näyttää edelleen erottuvan verkostosta, mutta ei erityisen suuressa roolissa. Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa erilaisilla asiantuntijoilla ja juuri poliitikkojen erityisavustajilla näyttää olevan jonkin verran seuranta, mutta en kuitenkaan tulkitsisi näitä tahoja mielipidejohtajiksi usein maltillisen näkyvyyden ja seuraajamäärän takia. He kuitenkin näyttävät säilyvän keskustelun näkyvänä osana eri piikkien läpi.

Jo datan analysoinnin tässä vaiheessa nousee esille myös median rooli tarkastelemisani verkostoissa. Lazarsfeldin ja Katzin (1955, 33) alkuperäisessä teoriassa tuodaan esille, kuinka korkeamman statuksen omaavilla mielipidevaikuttajilla on parempi pääsy tietoon, ja tätä kautta juuri he päätyvät välittämään tätä tietoa seuraajilleen mielipidejohtajina. Modernissa Twitterissä käytävässä keskustelussa asetelma on merkittävästi erilainen. Mediat, kuten vaikka toisen piikin datassa korkealle sijoittuva Uusi Suomi, ovat suoraan itse mukana keskustelussa. Myös Kelan tutkimus ja tilastot on tässä kohtaa se tiedon lähde, josta myös mediat ottavat muiden käyttäjien kanssa esiselvityksen tiedot vastaan. Toisin sanottuna kaikilla toimijoilla on tässä pääsy tiedon lähteelle, eikä tässä sinänsä ole statuksen muodostamaa rajaviivaa. Kuten verkostokuvaajista voidaan päätellä, kaikki eivät näytä hankkivan tietoaan suoraan lähteeltä, vaan muiden toimijoiden kautta.

Verkostokuvaajassa kaksi nähtäviä modulariteettiluokkia tarkasteltaessa huomataan, että alaverkostoiksi muodostuu kohtalaisen selkeä sininen tutkimusverkosto, jonka tärkeimpänä osana on Kelan tutkimus ja tilastot, valtion taloustutkimuslaitos ja Kela. Tässä on mukana myös yksittäisiä tutkijoita ja asiantuntijoita. Toisena alaverkostona näkyy jo hieman epämääräisempi Vihreisiin poliitikkoihin painottuva alaryhmä. Tässä mukana esimerkiksi Ville Niinistö, Vihreät, Vihreä lanka, Maria Ohisalo ja vasemmistonuoret. Tämä ryhmä on rajoiltaan epämääräisempi ja mukana on myös esimerkiksi Olli Kärkkäinen ja muutaman eri puolueen erityisavustajia, joskin hyvin pienellä näkyvyydellä. Kolmantena alaryhmänä erottuu punaisella merkitty ei niin selvärajainen ryhmä, josta erottuu ainakin selkeä ammattiliittojen

rypäs. Tässä mukana Akava Ry, Alliainssi Ry ja SAK:n Ilkka Kaukoranta, joka oli myös mukana ensimmäiseen piikkiin kytkeytyvässä A-studion keskustelussa. Punaisessa alaryhmässä on mukana myös Kristillisdemokraattien puolue, jolla on oma pieni uudelleentwiittaajien ryhmänsä, mutta tämän näkyvyys verkostossa on marginaalinen. Keskusta esiintyy tässä verkostokuvaajassa yllättävällä tavalla. Keskustapuolueella on tämän piikin kohdalla twiittaus, jonka esimerkiksi ensimmäisen piikin kohdalla merkittävään rooliin yltänyt Jirka Hakala on uudelleentwiittannut muutamien muiden keskustalaisten kanssa, mutta tämä kyseinen alaverkosto ei ole lainkaan linkittynyt tuohon pääverkostoon, vaan kuvaajan muodostanut algoritmi on puskenut Keskustan ryhmän omaksi pieneksi verkostokseen kuvaajan ulkoreunalle. Tässä verkostossa Keskustan rooli on siis olematon ja pääverkostossa puoluetta edustaa muutama erityisavustaja pienellä näkyvyydellä.

Asiaomistajuuden näkökulmasta tässä olennaisinta on se, että Vihreät näyttää olevan ainoa puolue, joka käy näkyvästi keskustelua Twitterissä nimenomaan puoluejohdon suulla. Walgrave, Lefevere ja Nuytemans (2009, 169), sekä Guo ja Vargo (2015, 558) tuovat esille, että mielipidejohtajuudesta kamppailtaessa puoluejohdon esiintyminen tavoiteltavan asian tiimoilta julkisessa keskustelussa, on ensisijaisen tärkeää. Mikään muu puolue ei näytä tekevän tätä tässä keskustelussa etenkin puoluejohdon toimesta. Muilta puolueilta mukana on muutamia puolueiden tilejä, joiden näkyvyys verkostossa on hyvin pieni, tai vaihtoehtoisesti yksittäisiä erityisavustajia. Jo toisen piikin kohdalla Keskustan ote alkaa herpaantua perustulon asiaomistajuudesta Twitterissä käytävässä keskustelussa. Datassa olevien twiittien perusteella huomataan, että esimerkiksi SDP ei puolueena ole erityisen kiinnostunut perustulosta, vaan keventäisi mieluummin pienituloisten verotusta.

Ehkä Keskustan johto kohdistaa jo tässä vaiheessa mielenkiintonsa tulevaan aktiivimalliin perustulon sijasta ja antaa näin Vihreiden haastaa vapaasti asiaomistajuutta perustuloasioista Twitterissä. Walgrave, Lefevere ja Nuytemans (2009, 154) haastavat ajatusta mielipidejohtajuuden stabiiliudesta ja toteavat, että jotkin asiat voidaan nähdä toistaiseksi omistamattomina, ja näiden asioiden asiaomistajuuden saavuttaminen on helpompaa, kuin jonkin asian, joka on toisen tahon vakaassa omistuksessa. On syytä pohtia, onko asiaomistajuus varsinaisesti Twitterin puolella koskaan ollutkaan Keskustalla, tai ainakaan Keskustan vakaassa omistuksessa.

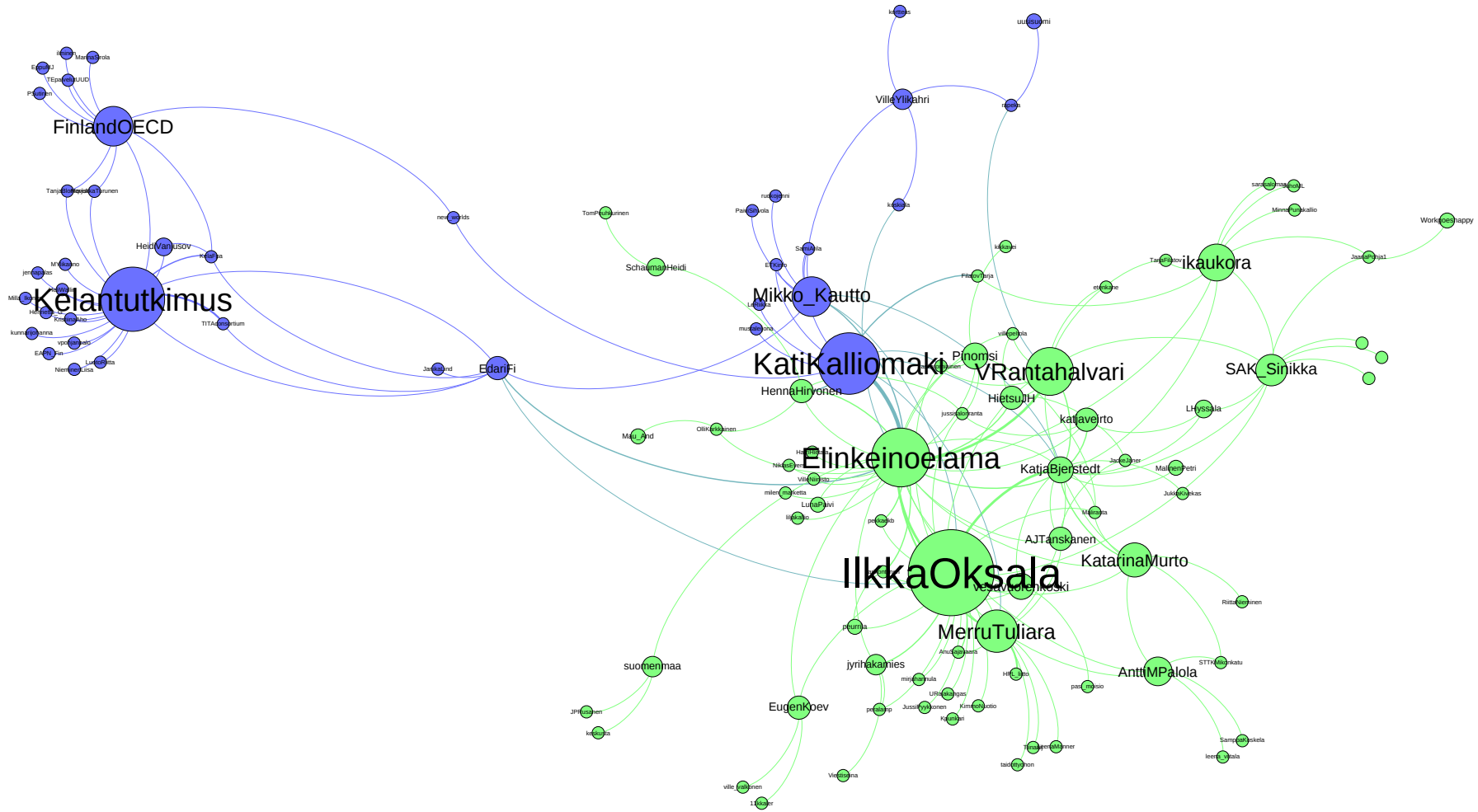
Kolmas piikki

Kolmas piikki liittyy Elinkeinoelämän keskusliiton omaan seminaariin, mikä näkyy suoraan verkoston toimijoissa. Verkoston tärkeimpiä toimijoita sekä taulukossa 3.1 näkyvän eigenvektorikeskeisyyden, että taulukossa 3.2 näkyvän välillisyydeskeisyyden perusteella ovat EK itse, EK:n asiantuntijat, sekä EK:n johtajat. Mukana on myös Kelan tutkimus ja tilastot, sekä OECD Finland, joten tutkimuspuoli on kohtalaisen näkyvästi mukana tässäkin verkostossa, kuten verkostokuvaajasta kolme huomataan. Pääpaino on kuitenkin nimenomaan EK:n omalla henkilöstöllä. Keskustan Annika Saarikko ja Tarja Filatov ovat olleet seminaarin paneelikeskustelussa mukana, mutta he eivät ole herättäneet Twitterissä keskustelua.

Aikaisemmista piikeistä tuttujaakin toimijoita on erotettavissa. Näistä mainittakoon SAK:n Ilkka Kaukoranta, joka on ollut mukana toistaiseksi kaikissa verkostoissa kohtalaisen näkyvässä roolissa, joskaan ei aivan kärjessä. Myös Vihreiden Ville Niinistö on mukana verkostossa, mutta tällä kertaa hyvin näkymättömässä roolissa. Tämä Elinkeinoelämän keskusliiton seminaariin keskittyvä piikki on tarkasteltavassa datassa poikkeuksellinen, sillä se liittyy tavallaan suljetumpaan, tietyn erillisen toimijan järjestämään tapahtumaan. Kaikki muut piikit kytkeytyvät kenties avoimempaan julkiseen keskusteluun, jossa kommentoidaan esimerkiksi kokeilun tuloksia, tai esiselvitysraportin julkaisua. Tässä poikkeuksellisesti johtava Vihreä poliitikko on marginaalisessa roolissa, eikä poliittisia toimijoita muutenkaan näy verkostossa muutamaa enempää.

Mielipidejohtajuuden näkökulmasta tämä poikkeuksellinen asetelma nostaa esille Lazarsfeldin & Katzin (1955, 33) näkemyksen siitä, että on olennaista pohtia millaisen ryhmän, yhteisön, tai verkoston mielipidejohtajuutta ollaan tarkastelemassa. Erilaisessa yhteisössä mielipidejohtajuuden saavuttamista edesauttavat erilaiset ominaisuudet ja meriitit. Elinkeinoelämän keskusliiton järjestämään seminaariin kytkeytyvä verkosto on enemmän talousorientoitunut, kuin muiden piikkien verkostot, ja näin tässä verkostossa mielipidejohtajuus painottuu ekonomisteille ja EK:n omille toimijoille. Lazarsfeld ja Katz (1955, 221) nostavat tutkimuksessaan esille esimerkiksi asetelman, jossa nuoren perheettömän naisen on vaikea saavuttaa mielipidejohtajuus yhteisössä, joka koostuu vanhemmista perheellisistä naisista. Ehkä edellä mainitsemani muiden piikkien asetelmat, joissa julkisessa keskustelussa kommentoidaan vaikkapa perustulokokeilun tuloksia, ovat luonteeltaan

Verkostokuvaaja 3. Elinkeinoelämän keskusliiton seminaari.

lähempänä avointa politiikan kenttää, ja näin esimerkiksi sosiaalisesti kyvykkäät poliitikot päätyvät helpommin mielipidejohtajan asemaan. Tämän piikin ja muiden tarkastelussa mukana olevien piikkien välillä näissä mielipidejohtajuuden saavuttamisen edellytyksissä näyttää olevan eroja.

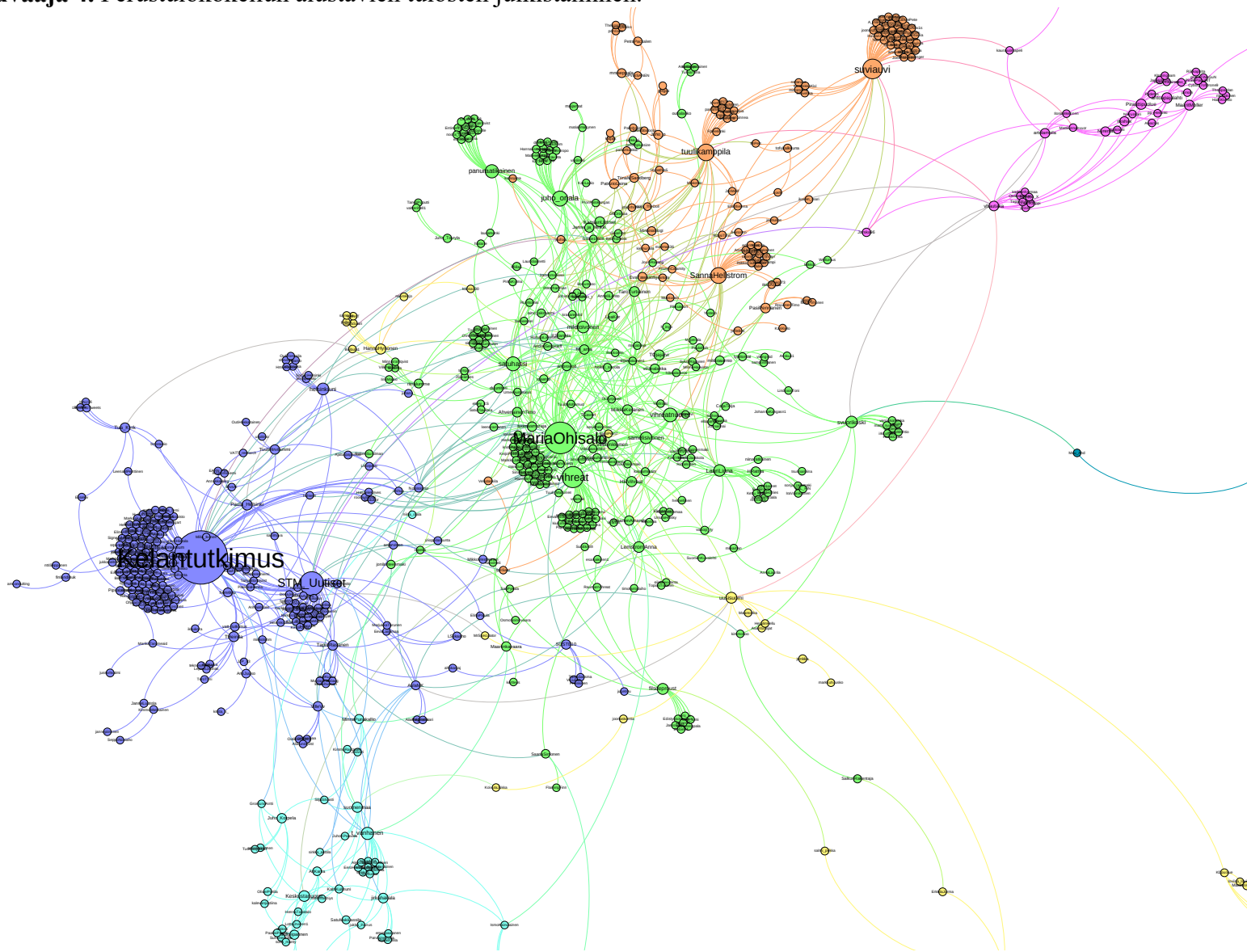
Verkostokuvaajassa kolme nähtävästä modulariteettiiluokituksesta erottuu myös käytännössä karkeasti tuo sinisellä merkitty tutkimuspuoli ja sitten vihreällä merkitty EK:n toimijoihin painottuva pääryhmä. Kun tarkastellaan kuvaajan kaksi kumulatiivista käyrää, huomataan että tämä piikki ei ole juurikaan kiihdyttänyt keskustelua. Tämän pohjalta voidaan heti kyseenalaistaa Elinkeinoelämän keskusliiton ja heidän asiantuntijoidensa asiaomistajuus perustuloa koskevassa keskustelussa Twitterissä. Koko datan kontekstissa tässä näyttää olevan kyse enemmän yksittäisestä tapahtumasta, joka ei tarjoa asiaomistajuuden tarkastelulle paljoa, mutta valottaa mielipidejohtajuuden riippuvuutta siitä, millaista verkostoa tarkastellaan.

Neljäs piikki

Neljäs piikki kytkeytyy perustulokokeilun alustavien tulosten julkistamiseen ja kyseessä on tarkasteltavan datan suurin piikki ja näin ollen myös suurin verkosto. Myös kuvaajan kaksi kumulatiivisesta käyrästä nähdään, että tämä ajankohta on kiihdyttänyt keskustelua kaikista eniten. Nousu twiittimäärässä on huomattava. Tässä sekä taulukossa 4.1 nähtävän eigenvektorikeskeisyyden, että taulukosta 4.2 nähtävän välillisyydyskeskeisyyden mukaan verkostossa kaksi tärkeintä toimijaa ovat Kelan tutkimus ja tilastot, sekä Vihreiden Maria Ohisalo. Verkostossa Kelan tutkimus ja tilastot, sekä Sosiaali- ja terveysministeriön uutiset ovat näiden alustavien tulosten tärkeimpiä julkaisijoita, joita sitten monet muut toimijat ovat uudelleentwiitanneet.

Maria Ohisalo on puolestaan tässä kohtaa siirtynyt Vihreiden näkyvimmäksi ääneksi perustulokeskustelussa Ville Niinistön siirryttyä syrjään Vihreiden puheenjohtajan paikalta. Perustulo on aiheena selvästi poliittinen ja näin aiheen asiaomistajuuden omaavan puolueen näkyvät poliitikot näyttävät pääsevän keskustelussa mielipidejohtajan asemaan. Aikaisemmin Ville Niinistö voidaan nähdä mielipidejohtajana, kun Maria Ohisalo oli hieman pienemmässä roolissa, mutta Ohisalon saavutettua puolueessa korkeampi asema, hän näyttää ottaneen

Verkoston kuvaaja 4. Perustulokokeilun alustavien tulosten julkistaminen.

mielipidejohtajuuden haltuunsa. Puolueen asiaomistajuuden ja puolueen kansanedustajien mielipidejohtajuuden yhteyden puolesta puhuu myös se, että tämän piikin kohdalla on nähtävissä verkoston keskeisinä toimijoina yhä useampia Vihreitä poliitikkoja, nykyisiä ja menneitä. Näistä mainittakoon esimerkiksi Sameli Sivonen, Satu Hassi ja Sanna Hellström. Myös Vihreä puolue ja Vihreät nuoret näkyvät verkostossa hyvin.

Muista yksittäisistä toimijoista esille nousee myös Feministisen puolueen Tuuli Kamppila ja aktivisti Suvi Auvinen, jotka näyttävät verkostokuvaajan neljä perusteella olevan kohtalaisen lähellä toisiaan. Tämä tuo edelleen esille tuota aikaisemmassa tutkimuksessa esille nostettua modernin sosiaalisen median ajan toimijuutta ja sitä, kuinka myös mielipidejohtajuuden traditionaalisessa mallissa esitetystä poikkeavia tahoja voi päästä mielipidejohtajan asemaan (Park & Kaye 2016; Xu ym. 2014). Suvi Auvinen ja Tuuli Kamppila näyttävät onnistuneen keräämään huomattavan seurannan sosiaalisen median alustoilla ja saavat näin tässä verkostossa näkyvän roolin ja paljon uudelleentwiittauksia. Edellä mainittu Sanna Hellström on entinen Vihreä poliitikko ja nykyinen Korkeasaaren eläintarhan johtaja. Ehkä nykyinen asema ja taakse jäänyt poliitikon ura selittävät Hellströmin sijoittumista verkostokuvaajassa lähemmäs Auvista ja Kamppilaa.

Verkostossa sekä taulukossa 4.1 esitetyn eigenvektorikeskeisyyden, että taulukossa 4.2 nähtävän välillisyydeskeisyyden mukaan tärkeässä roolissa nähdään myös muutamia poliittisia erityisavustajia, kuten aikaisempienkin piikkien kohdalla. Näistä näkyvin on tässä piikissä nykyisen sosiaali- ja terveysministerin erityisavustaja Juho Orjala. Myös tässä piikissä on keskeisyyksien perusteella toimijoita, joilla on vaatimaton seuraajamäärä, eikä juurikaan saatuja uudelleentwiittauksia. Näistä mainittakoon esimerkiksi nimimerkki ”ambrowoll”. En näe näillä yhteyttä mielipidejohtajuuteen, tai asiaomistajuuteen vaan kyseiset tahot ovat uudelleentwiittaneet muiden verkoston keskeisten toimijoiden twiittejä huomattavan paljon.

Modulariteettiluokkien tarkastelu on tämän piikin kohdalla verkoston suuruuden takia hieman vaativampaa. Tämän piikin tarkastelua varten verkostokuvaajan neljä modulariteettiluokituksen resoluutiota on laskettu neljästä kahteen ja puoleen. Käytännössä algoritmi nostaa esille enemmän mahdollisia alaverkostoja, jotka muuten olisi yhdistetty. Tämä helpottaa alaverkostojen tulkintaa, kun käsiteltävän piikin verkosto on poikkeuksellisen suuri.

Näistä luokista isoimpina erottuu Kelan tutkimuksen ja tilastojen ympärille muodostuva sinisellä merkattu tutkimukseen painottuva alaryhmä, kuten aikaisempienkin piikkien kohdalla on usein käynyt. Tässä alaverkossa on mukana useita tutkijoita ja esimerkiksi Helsingin yliopisto. Toinen suuri vihreällä merkitty alaryhmä muodostuu Maria Ohisalon ja Vihreiden ympärille. Tässä verkostossa mukana esimerkiksi Vihreitä poliitikkoja ja Vihreät nuoret. Vihreät näyttävät saavuttavan koko ajan merkityksellisemmän aseman Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa ja asiaomistajuus näyttää olevan tässä kohtaa jo selvästi heillä.

Ensimmäisen piikin kohdalla perustuloa omakseen kuvanneet Keskustalaiset löytyvät tässä verkostokuvaajassa neljä vaaleansinisellä merkitystä alaryhmästä heti tutkimusalaryhmän alapuolelta. Tässä alaryhmässä tällä kertaa näkyvimpänä jälleen erityisavustaja Tuomas Vanhanen ja mukana ryhmässä myös esimerkiksi Keskustanuoret, Katri Kulmuni ja ensimmäisen piikin kohdalla hyvin näkyvä erityisavustaja Jirka Hakala. Kokonaisuuteen, tai Vihreisiin nähden Keskustan rooli verkostossa on hyvin pieni. Keskusta näyttää siis menettäneen perustulon asiaomistajuuden Twitterissä Vihreille kamppailussaan, joka näytti olevan jo käynnissä ensimmäisen piikin aikaan vuonna 2015. Kuten aikaisemmassa tutkimuksessa todetaan, asiaomistajuutta on hyvin vaikea onnistua siirtämään, jos hallitseva asiaomistaja pitää aiheesta kiinni ja näyttäytyy puoluejohdon toimesta julkisuudessa asian tiimoilta (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 169). Vihreät näyttävät onnistuneen viemään asiaomistajuuden osallistumalla julkiseen keskusteluun Twitterissä puoluejohdon toimesta, samaan aikaan kun Keskustan johto on ollut asiasta hiljaa. Ehkä Keskusta on puoluejohdon päätöksellä ottanut etäisyyttä perustuloon ja keskittyminen on suunnattu Sipilän hallituksen käyttöönotettavaan aktiivimalliin, tai tämän kaltaiseen perustulomalliin. Tätä näytetään pohtineen myös datan twiiteissä, kun Vihreä poliitikko toteaa esimerkiksi: ”Puolue kannattaa perustuloa, mutta puoluejohto ei noudata linjaa”. Useammassa twiitissä myös kommentoidaan tämän neljännen piikin kohdalla, että Keskustan perustulomallilla ei ole mitään tekemistä varsinaisen perustulon kanssa.

Muista alaryhmistä esille nousee oranssilla merkitty Suvi Auvisen, Tuuli Kamppilan ja Sanna Hellströmin ympärille muodostunut ryhmä, jonka yhteisenä nimittäjänä voidaan nähdä aktivismi, eikä niinkään mikään yhtenäinen poliittinen puolue. Tämä ryhmä tuo esille, että alustavien tulosten kommentointiin on osallistunut suuri määrä kansalaisia, eikä pelkästään puhtaasti poliittisia toimijoita, puolueita, ammattijärjestöjä ja tiedeyhteisön jäseniä. Mukana keskustelussa on myös sosiaaliselle medialle ominaisia yhteiskunnallisesti aktiivisia toimijoita

ja aktivisteja, joilla on kuitenkin kohtalaisen suuri seuraajakunta ja tätä kautta verkostossa myös näkyvyyttä.

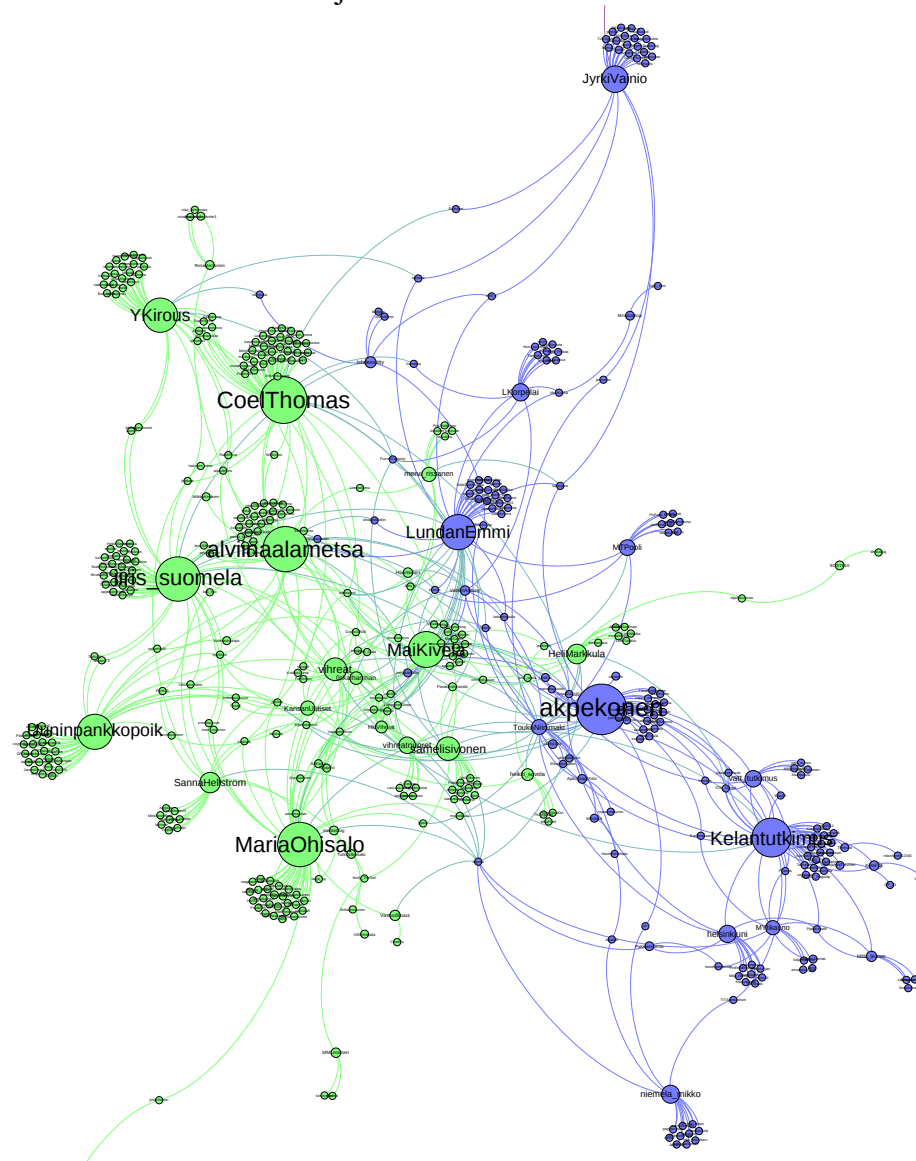
Verkostokuvaajan neljä oikeassa laidassa erottuu myös keltaisella merkitty Kristillisdemokraatit, jotka näyttävät osallistuneen Twitterissä käytyyn perustulokeskusteluun kohtalaisesti myös aikaisempien piikkien kohdalla. Tässä alaverkostossa ovat mukana esimerkiksi Kristillisdemokraattinen puolue, Sari Essayah ja KD nuoret. Tämän alaverkoston merkitys jää kuitenkin kokonaisuuden näkökulmasta hyvin pieneksi, kuten aikaisempienkin piikkien kohdalla on käynyt. Näkyvyys myötäilee tietenkin myös puolueen kokoa.

Erytisesti tämän piikin verkostokuvaaja onnistuu suuren kokonsa ansiosta nostamaan esille keskustelukentän sirpaloituneisuutta. Keskustelua aiheesta näytetään käytävän useammassa verkoston osassa, ja näistä eri osista on erotettavissa kullekin alaverkostolle tärkeitä toimijoita. Esimerkiksi oranssilla merkityn aktivisteihin painottuvan alaryhmän tärkein toimija on Suvi Auvinen, kun taas Vihreisiin poliitikkoihin painottuvan ryhmän tärkein toimija on Maria Ohisalo. Vastaavasti Keskustapuolueeseen kytkeytyvässä alaryhmässä tärkeitä toimijoita ovat valtiovarainministerin erityisavustaja ja Keskustan ministeriryhmän sihteeri Tuomas Vanhanen, sekä Keskustanuoret, mutta näillä ei ole koko verkoston mittakaavassa merkittävää asemaa.

Viides piikki

Viides ja viimeinen piikki koskee perustulokokeilun varsinaisten tulosten julkistamista. Tässä kohtaa ei ole enää herännyt aivan niin paljon keskustelua, kun alustavien tulosten julkistamisen yhteydessä. Tämä havaitaan myös kuvaajan kaksi kumulatiivisesta käyrästä. Keskustelu on kiihtynyt, mutta selvästi suurin nousu sijoittuu alustavien tulosten julkaisuun. Alustaviin tuloksiin nähden tässä ei ilmeisesti ole selvinnyt erityisen paljon uutta. Tämä verkosto on selvästi jakautunut jälleen sinisellä merkittyyn tutkimusalaverkostoon ja vihreällä merkittyyn Vihreisiin poliitikkoihin painottuvaan ryhmään. Tutkimuspuolen tärkeimpinä toimijoina on Kelan tutkimus ja tilastot, sekä ministeri Aino-Kaisa Pekonen. Jälleen Kelan tutkimus ja tilastot on julkaissut lopulliset tulokset ja tässä ministeri Pekonen on toiminut tulosten esittelijänä.

Verkoston kuvaaja 5. Perustulokokeilun varsinaisten tulosten julkistaminen.

Tässä alaverkostossa muina toimijoina nähdään esimerkiksi Helsingin yliopisto, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus ja joukko tutkijoita.

Vihreisiin poliitikkoihin painottuvassa ryhmässä nähdään poikkeuksellisen useita Vihreitä poliitikkoja, jotka ovat saaneet hyvin paljon näkyvyyttä Twitterissä käydyssä perustulokeskustelussa tämän piikin aikana. Sekä taulukossa 5.1 nähtävän eigenvektorikeskeisyyden, että taulukossa 5.2 kuvatun välillisyydeskeisyyden mukaan tarkasteltuna tässä verkoston korkeilta sijoilta löytyvät esimerkiksi Vihreiden Iris Suomela, Maria Ohisalo, Alviina Alametsä, Vihreissä nuorissa toimiva Emmi Lundán ja Vasemmistoliiton Mai Kivelä. Verkostokuvaajaa viisi tarkastelemalla huomataan poikkeuksellisen paljon tässä verkostossa näkyvyyttä saaneita nuoria naispoliitikkoja, jotka painottuvat hekin Vihreisiin. Merkittävänä toimijana nähdään myös tutkijataustainen Helsingin Vihreiden varapuheenjohtaja Coel Thomas.

Tässäkin verkostossa saadaan jälleen näkyviin myös muutamia hieman poikkeuksellisempia yksityishenkilöitä. Näistä mainittakoon pilapiirtäjä Jyrki Vainio, nimimerkki ”Kirottu yksinäisyys, elämä”, sekä ”Uuninpankkopoika” -blogin kirjoittaja Sakari Timonen. Näiden toimijoiden voidaan jälleen nähdä haastavan traditionaalisen mielipidejohtajuusteorian käsityksiä mielipidejohtajista.

Kokonaisuudessaan myös tämän piikin kohdalla mielipidejohtajuus näyttää linkittyvän Vihreään puolueeseen, jolla on myös selvä asiaomistajuus perustulokeskustelusta Twitterissä. Tämän piikin kohdalla voidaan pohtia myös tuota potentiaalisten mielipidejohtajien ikää. Ehkä perustulo puhuttelee selvästi enemmän nuoria. Näin toimijan nuorella iällä on mielipidejohtajuuden saavuttamista auttava vaikutus samaan tapaan kuin Lazarsfeld ja Katz (1955, 322-323) havaitsivat, että henkilön iällä ja elämänvaiheella oli vaikutusta muotiin ja pukeutumiseen liittyväksi mielipidejohtajaksi nousemisessa.

Verkostokuvaajassa viisi nähtäviä modulariteettiluokkia tarkastelemalla tästä verkostosta löytyy kaksi kohtalaisen selvärajaista alaryhmää, eli sinisellä merkattu tutkimusalaryhmä ja vihreällä merkattu Vihreisiin poliitikkoihin ja Vihreään puolueeseen painottuva alaryhmä. Edellisen piikin kohdalla havaittiin, että Vihreät ovat ottaneet Twitterissä käytävän perustulokeskustelun haltuunsa ja tämä piikki näyttää vieneen tätä kehitystä vielä eteenpäin. Nyt verkostossa merkittävät toimijat ovat selvästi pääasiassa Vihreitä poliitikkoja, tai muutoin

Vihreisiin linkittyviä tahoja. Muita puolueita ei etenään puoluejohdon toimesta näy lainkaan ja yksittäisiä muiden puolueiden toimijoitakin näkyy vain muutamia. Asiaomistajuus perustulokysymyksistä Twitterissä on selvästi tässä kohtaa Vihreillä.

Perussuomalaisissa tässä kohtaa jo profiiliaan nostanut Riikka Purra on myös twiitannut aiheesta, ja hän on saanut omilta kannattajiltaan joitakin uudelleentwiittauksia. Tässä tilanne on kuitenkin sama, kuin Keskustan tilanne piikissä kaksi: algoritmi on puskenut tämän pienen ryhmän verkostokuvaajan ulkoreunalle, koska se ei linkity mitenkään tuohon pääkuvaajaan. Toisin sanottuna tällä ryhmällä ei ole koko verkoston näkökulmasta juurikaan merkitystä. Käytännössä mikään poliittinen taho ei juurikaan haasta Vihreiden asiaomistajuutta Twitterissä tässä vaiheessa.

8. Johtopäätökset

Twitterissä käytävään perustulokeskusteluun osallistuu laaja joukko erilaisia toimijoita, mutta lopputulosten kannalta keskeiseen osaan näyttää kuitenkin nousevan erityisesti poliittiset toimijat. Twitter näyttäytyy tarkastelussa julkisena tilana, jossa keskustelijat osallistuvat deliberatiivisen demokratian prosesseihin, mutta tämä tapahtuu kuitenkin pääasiassa jonkinlaisesta asiantuntija- tai eliittiposiitiosta käsin. Historiallisesti perustulo näyttää olleen Keskustapuolueen, Vihreiden ja Vasemmistoliiton agendalla. Juuri nämä toimijat ja etenkin Vihreät ja Keskusta näkyvät keskustelussa myös tässä tarkastelussa. Twitterissä käydyssä perustulokeskustelussa tarkastelemallani aikavälillä asiaomistajuus vaikuttaa kirjoitettujen twiittien perusteella olleen aluksi Keskustapuolueella. Nousihan perustulokokeilu hallitusohjelmaan juuri Keskustajohtoisen hallituksen aikana. Keskustaan kytkeytyneet henkilöt tuovat esille, että Keskusta on ajanut perustuloa jo pitkän aikaa, ja he näyttävät pitävän perustuloa omanaan. Toisaalta verkostokuvaajien perusteella jo tarkastelun ensimmäisen piikin kohdalla kamppailu asiaomistajuudesta on käynnissä, eikä yhtä selkeää asiaomistajaa voida erottaa. Yli ajan kuitenkin huomataan, että Vihreät ottavat asiaomistajuuden haltuunsa ja vahvista asiaomistajuuttaan tasaisesti tarkastelun loppua kohden.

Mielipidejohtajuuden kohdalla piikkien väliset vaihtelut ovat suuria. Vihreiden johtavat poliitikot onnistuvat kuitenkin saavuttamaan verkostoissa huomattavan tärkeän aseman ja

ennen kaikkea säilyttämään asemansa selvästi muita tahoja paremmin. Ville Niinistön ollessa Vihreiden puheenjohtajana hän näkyy verkostoissa mielipidejohtajana. Niinistön astuttua syrjään puolueen johdosta Maria Ohisalo ottaa mielipidejohtajan aseman, joka säilyy tarkastelun loppuun asti. Eri piikkien verkostoissa nousee mielipidejohtajaksi nähtävään asemaan useampia erilaisia tahoja, mutta hyvin usein nämä yksittäisten piikkien merkittävät mielipidejohtajat eivät ole lainkaan näkyvässä asemassa muiden piikkien kohdalla. Mielipidejohtajuuden kohdalla muutokset näyttävät olevan nopeampia, kuin asiaomistajuuden kohdalla. Lazarsfeldin ja Katzin traditionaalinen teoria näyttää monelta osin toteutuvan myös modernina sosiaalisen median aikana, mutta havaittavissa on myös selviä eroja esimerkiksi mielipidejohtajuuteen yltävien tahojen moninaisuudessa, tiedon saannin tasa-arvoistumiseen liittyvissä seikoissa, sekä itse mediakentän olennaisessa muutoksessa.

Asiaomistajuuden kohdalla datasta saadaan kuva siitä, että Keskustalla on selvästi pitkä historia perustulon kanssa ja tästä aiheesta datassa on useampia twiittejä. Näissä twiiteissä mainitaan esimerkiksi, että A-studion keskusteluunkin osallistunut Anu Vehviläinen on puhunut perustulosta jo vuosikymmeniä. Ensimmäisessä piikissä verkostoa tarkastelemalla havaittiin Keskustaan kytkeytyvä alaryhmä, Vihreisiin kytkeytyvä alaryhmä ja ammattiyhdistyksiin kytkeytyvä talousorientoitunut alaryhmä. Tässä verkosto myötäilee A-studion keskustelijavalintoja, mutta näyttää kuitenkin siltä, että asiaomistajuus ei ole Twitterkeskustelun puolella tässä vaiheessa selkeästi kenenkään hallussa.

Huomion arvoista on myös se, että keskustelussa näkyy kokonaisuudessaan kohtalaisen heikosti mitään muita puolueita, kuin Vihreät, Keskusta ja Kristillisdemokraatit, joista jälkimmäinen hyvin pienessä roolissa. Datasta saadaan käsitys esimerkiksi siitä, että SDP ei näe perustuloa hyvänä ratkaisuna, vaan alentaisi pienituloisten verotusta, ja tämä selittää osaltaan SDP:n heikon näkyvyyden keskustelussa. Muiden puolueiden näkymättömyydestä yksittäisiä poliitikkoja enempää voidaan olettaa, että perustulosta ei olla erityisen innostuneita näissä puolueissa. Suurin osa puolueista ei siis näytä osallistuvan kamppailuun perustulokeskustelun asiaomistajuudesta Twitterissä. Tämä näyttää myös myötäilevän perustulokeskustelun historiaa.

Jo toisen piikin kohdalla Vihreät alkavat erottumaan selvästi enemmän kuin, mikään muu poliittinen puolue. Tässä piikissä perustuloa omanaan pitäneet Keskustalaiset ovat kokonaan pääverkoston ulkopuolella ja heidän näkyvyytensä keskustelussa on hyvin heikko. Vihreät

näyttävät vahvistavan asiaomistajuuttaan perustulosta Twitterissä yli ajan ja myös ottavan asiaomistajuuden onnistuneesti itselleen. Asiaomistajuuden haltuun ottaminen näyttää onnistuneen juuri Vihreiden johtavien poliitikkojen pitkäjänteisen näkyvyyden ja mielipidejohtajuuden kautta. Vihreät ovat puhuneet aiheesta aktiivisesti juuri puoluejohdon suulla ja näin onnistuneesti haastaneet mahdollista Keskustan asiaomistajuutta, Keskustan johdon ollessa aiheesta Twitterissä hiljaa. Ehkä Keskustapuolue oli jo datan varhaisessa vaiheessa ainakin johdon puolesta perustuloa enemmän kiinnostuneita heidän näkökulmastaan työttömiä enemmän aktivoivasta vaihtoehdosta, josta lopulta muotoutui Sipilän hallituksen aktiivimalli.

Toisaalta ehkä Keskusta ei varsinaisesti ole missään vaiheessa ollutkaan perustulokeskustelun asiaomistaja Twitterissä, mikä helpottaa Vihreiden asiaomistajuuden saavuttamista. Joka tapauksessa aikaisemmassa tutkimuksessa asiaomistajuuden saavuttamisen tärkeimpänä mekanismina nähdään puolueen ja puoluejohdon julkinen esiintyminen asiaan liittyen (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 169; Guo & Vargo 2015, 558) ja juuri näin Vihreät näyttävät ajan kuluessa saavuttavan asiaomistajuuden perustulokeskustelusta Twitterissä. Jos puolue puhuu aiheesta säännöllisesti mediassa, haastavien puolueiden on vaikea saada asiaomistajuutta itselleen, mutta jos puolue lopettaa asiasta puhumisen, se voi menettää asiaomistajuutensa (Walgrave, Lefevere & Nuytemans 2009, 156).

Vihreät näyttävät vahvistavan asiaomistajuuttaan yli ajan. Neljännessä piikissä Vihreät ovat poliittisista puolueista selvästi keskeisin toimija verkostossa, vaikka verkosto onkin hyvin laaja ja kattaa myös näkyvästi muita, kuin puhtaasti poliittisia ryhmiä. Viidennen piikin verkostossa havaitaan, että sama kehitys jatkuu ja Vihreät vahvistavat asiaomistajuuttaan edelleen. Tässä vaiheessa verkoston alaryhmistä erottuu selkeästi vain kaksi isompaa alaryhmää: Vihreät ja tiedeyhteisö, joista Vihreät on selvästi suurempi. Tässä kohtaa verkostossa on myös useita hyvin näkyviä Vihreitä poliitikkoja, eikä selkeästi suurin näkyvyys painotu vain Maria Ohisaloon.

Mielipidejohtajuuden kohdalla kaikkien piikkien tarkastelun jälkeen huomataan, että yli ajan pysyvin mielipidejohtajuus on Vihreiden johdolla. Mikään muu taho näiden Vihreiden avainpoliitikkojen lisäksi ei onnistu säilyttämään mielipidejohtajuutta yli ajan. Maria Ohisalon ja Ville Niinistön voidaan nähdä tällä viiden vuoden ajanjaksolla pitäneen mielipidejohtajuutta hallussaan Twitterissä käytävässä perustulokeskustelussa. Ville Niinistön johtaessa Vihreitä

mielipidejohtajuus oli hänellä, ja hänen väistyttyään mielipidejohtajuus siirtyi Maria Ohisalolle. Ensimmäisen A-studion keskustelua koskevan piikin kohdalla Maria Ohisalo esiteltiin vielä keskustelussa tutkijana, mutta hän oli jo tuolloin aktiivisesti mukana käydyssä Twitterkeskustelussa. Tuossa ensimmäisen piikin verkostossa mielipidejohtajina voidaan uudelleentwiittausmäärien perusteella nähdä esimerkiksi erityisavustajat Joonas Rahkola ja Jirka Hakala. Heidän seuraajamääränsä ovat kuitenkin kohtalaisen vaatimattomat ja heidän roolinsa pienenee ja välillä käytännössä häviää tämän ensimmäisen piikin jälkeen.

Tämä asetelma näyttää koskevan suurta osaa yksittäisten piikkien mielipidejohtajia. Jotkin tahot nousevat yksittäisten piikkien kohdalla kohtalaisen tärkeään rooliin, mutta tämä kestää vain yhden piikin ajan. Tämä kuvaa hyvin verkostoissa näkyviä poliittisia erityisavustajia. He saattavat nousta jonkin piikin kohdalla mielipidejohtajaksi nähtävään asemaan, mutta painuvat sitten taas lähes huomaamattomiksi seuraavien piikkien ajaksi, vaikka saattavatkin olla osallisina useissa verkostoissa. Hieman samaa asetelmaa noudattaa myös esimerkiksi SAK:n Ilkka Kaukoranta. Hän on mukana verkostoissa keskivertoa näkyvämpänä tahona, mutta ei missään vaiheessa näkyvimpänä. Mielipidejohtajuus näyttäytyy siis tarkastelemassani kontekstissa jossain määrin arvaamattomalta jatkuvalta muutokselta, jossa jokin taho nousee hetkellisesti tärkeään ja näkyvään asemaan, mutta häviää taas näkyvistä seuraavissa piikeissä.

Elinkeinoelämän keskusliiton seminaariin liittyvä verkosto puolestaan osoittaa, että mielipidejohtajuutta tarkasteltaessa täytyy kiinnittää huomiota siihen, millaista verkostoa ollaan tarkastelemassa. Tämä myötäilee Lazarsfeldin ja Katzin (1955, 220-223) tutkimuksen havaintoja: Erilaisen verkoston sisällä mielipidejohtajan rooliin pääsemistä edesauttavat erialiset kyvyt, meriitit ja ominaisuudet. Toisin sanottuna erilaisissa verkostoissa on erilaisia mielipidejohtajia. Elinkeinoelämän keskusliiton seminaarin verkosto näyttää keskivertoa enemmän talousorientoituneelta ja näin ollen tässä verkostossa mielipidejohtajiksi nousevat EK:n omat asiantuntijat, johtajat ja ekonomistit. Muiden piikkien kohdalla kyse on enemmän julkisesta keskustelusta perustulokokeilun esiselvityksestä ja tulosten julkaisuista. Ehkä nämä verkostot ovat lähempänä päivän politiikkaa kuin EK:n seminaarin verkosto, ja tämä näkyy myös mielipidejohtajissa.

Lazarsfeldin ja Katz tuovat esille, että mielipidejohtajat omaavat korkean sosiaalisen ja taloudellisen statuksen ja tätä kautta myös laajan sosiaalisen verkoston, joka edesauttaa mielipidejohtajaksi pääytymistä (Lazarsfeld & Katz 1955, 324). Tämä saa tarkastelustani

osittain tukea, mutta tätä näkemystä myös haastetaan modernissa sosiaalisen median kontekstissa. Mielipidejohtajiksi päätyneistä tahoista suurin osa voidaan nähdä korkeamman yhteiskunnallisen statuksen omaaviksi henkilöiksi. Joukossa on maan johtavia poliitikkoja, erilaisten järjestöjen ja virastojen johtajia ja esimerkiksi yliopistoja, joilla epäilemättä on keskivertoa korkeampi yhteiskunnallinen asema. Myös yli ajan menestyneimmät mielipidejohtajat ovat tässä tarkastelussa juuri Vihreiden johtohahmoja, ja näin ilman muuta korkean statuksen toimijoita. Toisaalta useimmissa piikeissä on yksittäisiä mielipidejohtajiksi nähtäviä tahoja, jotka haastavat Lazarsfeldin ja Katzin havaintoja. Mielipidejohtajina nähdään myös esimerkiksi yksittäisiä aktivisteja, pilapiirtäjä ja erilaisia blogin pitäjiä, jotka ovat saaneet itselleen laajan seuraajakunnan ilman perinteistä erityisen korkeaa sosiaalista, tai taloudellista statusta. Modernina sosiaalisen median aikana mielipidejohtajuus voidaan saavuttaa myös poikkeavilla tavoilla, kuten aikaisemmassa tutkimuksessa on todettu (Park & Kaye 2016; Xu ym. 2014, 1280). Tässä yhteydessä voidaan pohtia myös verkoston sirpaloituneisuutta. Erilaisissa verkoston osissa, tai alaverkostoissa voidaan myös eritellä näiden alaverkostojen omat mielipidejohtajat erikseen. Koko verkoston mittakaavassa mielipidejohtajuuden saavuttanut blogin pitäjä näyttää käyvän keskustelua eri alaverkostosta käsin, kuin mielipidejohtajana näyttäytyvä johtava poliitikko. Saman aihealueen keskustelun sisältä voidaan siis hahmottaa erilaisia keskusteluareenan osia, joissa on omat mielipidejohtajansa. Tällaista asetelmaa ei tunnusteta Lazarsfeldin ja Katzin traditionaalisessa teoriassa.

Lazarsfeldin ja Katzin alkuperäisen teorian mukaan mielipidejohtajilla on myös parempi pääsy informaatioon, jota he sitten välittävät seuraajilleen (Lazarsfeld & Katz 1955, 310-312). Tämä havainto ei näytä pitävän paikkaansa tarkastelemassani kontekstissa. Käytännössä jokainen verkosto pitää sisällään asetelman, jossa jokin taho, kuten Kelan tutkimus ja tilastot, on julkaissut uuden tuloksen joko yksin tai jonkin toisen tahon kanssa, ja tästä tuloksesta käydään keskustelua Twitterissä. Tieto saadaan siis kaikille tahoille suoraan tiedon lähteestä ja mediat ovat verkostossa mukana samalla tavalla, kuin muutkin toimijat. Näin ollen tiedon lähteen ja potentiaalisten lukijoiden välillä ei ole varsinaisesti mitään selkeää rajaa. Kuitenkin verkostokuvaajista nähdään, että suurin osa verkoston toimijoista ei uudelleentwiittaa tiedon lähdeä, vaan verkoston muita tärkeitä toimijoita, joista osaa voidaan pitää mielipidejohtajina. Mielipidejohtajuuden tarkastelua voidaan siis pitää myös nykyaikana relevanttina.

Asiaomistajuus ja mielipidejohtajuus näyttävät liittyvän tässä kontekstissa osittain toisiinsa. Vihreiden asiaomistajuus saavutettiin oikeiden henkilöiden aktiivisen ja näkyvän keskustelun,

tai toisaalta mielipidejohtajuuden kautta. Saavutettu asiaomistajuus ja sen voimistuminen näyttää johtaneen asetelmaan, jossa useampia Vihreitä poliitikkoja nousee mielipidejohtajan asemaan verkostossa. Viidennen piikin verkostossa erottuu useita nuoria nousevia Vihreitä poliitikkoja näkyvässä asemassa, kuten esimerkiksi Iris Suomelan kohdalla näyttää käyneen.

Käyttämäni Twitteristä hankittu data metatietoineen mahdollistaa tämän perustulokeskusteluun kytkeytyvän keskustelijoiden verkoston laajan visualisoimisen. Mukaan saadaan kaikki keskusteluun osallistuneet tahot, ja verkostokuvaukset kattavat kaikki ne tahot, jotka ovat kirjoittaneet viestiinsä ”#perustulo”. Näin tarkastelussa on mukana niin yksittäisiä Twitterin käyttäjiä, kuin myös Suomen johtavia poliitikkojakin. Käyttämäni verkostokuvaajat muodostavat siis hyvän kuvan Twitterissä aiheesta keskustelua käyneistä tahoista, ja heidän painoarvostaan ja asemastaan koko verkostossa. Data on kerätty myös perustulokeskustelun kannalta olennaiselta, ja kohtalaisen pitkältä aikaväliltä. Tämä mahdollistaa verkostojen ja siinä esiintyvien toimijoiden aseman muutoksen kuvaamisen yli ajan. Etenkään yksilö- ja poliittikotasolla näitä asioita ei olla Suomen kontekstissa aikaisemmin tarkasteltu.

Tässä tarkastelussa havaitaan samoja haasteita kuin aikaisempien tutkimusten yhteydessä. Twitter näyttäytyy enemmän eliitin keskustelualustana, kuten myös Riquelme ja González-Cantergiani (2016, 953) tuovat omassa tutkimuksessaan esille. Twitter on lopulta kohtalaisen eriytynyt oma keskusteluareena, eikä tarkasteluni tuloksia ei voida suoraan yleistää Twitterin ulkopuolelle. Esimerkiksi Twitterissä yksittäisen piikin kohdalla mielipidejohtajaksi noussut taho voi olla Twitterin ulkopuolisessa keskustelussa huomattavasti näkymättömämpi ja mahdollisesti valtaosalle tuntematon. Ehkä myös jotkin Suomen poliittisen kentän toimijoista kokevat Twitterin itselleen vieraaksi keskustelukanavaksi, eivätkä he näin ollen näy datassa, vaikka olisivatkin yhteiskunnallisesti aktiivisia keskustelemaan perustulosta. Tarkastelun ulkopuolelle jää myös ne keskustelijat, jotka ovat mahdollisesti puhuneet perustulosta Twitteristä, mutta eivät ole käyttäneet ”#perustulo” tunnusta twiitissään. Näin ollen myös osa Twitterin perustulokeskustelussa mukana olleista jää tarkastelun ulkopuolelle.

Toinen haaste koskee asiaomistajuuden ja mielipidejohtajuuden määrittämisen hankaluutta. Myös Walgrave, Tresch ja Lefevere (2015, 792), sekä Stubager (2018, 345) nostavat asiaomistajuuden yhteydessä esille tämän rajojen epäselvyyden ja objektiivisen mittaamisen hankaluuden. Missään ei olla tarkasti rajattu milloin jokin taho tulisi nähdä asiaomistajana, vaan kyse on aina tulkinnasta. Näkisin että myös mielipidejohtajuutta koskee sama ongelma.

Kuvaamistani verkostoista pystytään objektiivisesti paikallistamaan verkoston tärkeimmät toimijat ja tunnistamaan alaverkostoja, mutta mielipidejohtajuuden ja asiaomistajuuden rajat ovat enemmän tulkinnanvaraiset. Sitä missä kohtaa verkoston tärkeä toimija tulisi nähdä mielipidejohtajana, ja missä kohtaa ei, ei olla tarkasti rajattu. Omassa tarkastelussani olen käyttänyt eigenvektorikertoimen, välillisyyuskertoimen, seuraajamäärän ja saatujen uudelleentwiittausten määrän yhdistelmää. Vaikka eigenvektorikertoimen ja välillisyyuskertoimen käyttämisellä on verkostoteoreettiset perusteet (Newman 2010), tässä voitaisiin epäilemättä käyttää myös muita kriteereitä ja mittareita, tai niiden yhdistelmiä. Erilaisen tarkastelutavan pohjalta esimerkiksi neljäntoista keskeisimmän toimijan tärkeysjärjestys voisi muuttua ja havaituissa mielipidejohtajissa voisi olla hieman eroja. Havaitsemieni tärkeimpien tahojen, kuten Ville Niinistön tai Maria Ohisalon mielipidejohtajuutta, tai Vihreiden asiaomistajuutta Twitterissä olisi kuitenkin hankala tulkita toisin.

Lähdeluettelo

Bravo R.B. & Del Valle M.E. (2017) *Opinion leadership in parliamentary Twitter networks: A matter of layers of interaction?* Journal of Information Technology & Politics 14(3), 263-276.

Bruns A. & Highfield T. (2013) *Political Networks on Twitter*. Information, Communication & Society 16(5), 667-691.

Chadwick A. (2013) *The Hybrid Media System: Politics and Power*. Oxford: Oxford University Press.

De Wispelaere J., Halmetoja A. & Pulkka, V. (2018) *The Rise (and Fall) of the Basic Income Experiment in Finland*. CESifo Forum 19(3), 15-19.

Dubois E. & Gaffney D. (2014) *The Multiple Facets of Influence: Identifying Political Influentials and Opinion Leaders on Twitter*. American Behavioral Scientist 58(10), 1260-1277.

Guo L., Rohde J.A. & Wu H.D. (2020) *Who is responsible for Twitter's echo chamber problem? Evidence from 2016 U.S. election networks*. Information, Communication & Society 23(2), 234-251.

Guo L. & Vargo C. (2015) *The Power of Message Networks: A Big-Data Analysis of the Network Agenda Setting Model and Issue Ownership*. Mass Communication and Society 18(1), 557-576.

Kavanaugh A.L., Fox E.A., Sheetz S.D., Yang S., Li L.T., Shoemaker D.J., Natsev A. & Xie L. (2012) *Social Media Use by Government: From the Routine to the Critical*. Government Information Quarterly 29(1), 480-491.

Kingdon J.W. (1995) *Agendas, alternatives, and public policies*. New York, NY: HarperCollins.

Lazarsfeld P.F. & Katz E. (1955) *Personal Influence: The Part Played by People in the Flow of Mass Communications*. New Brunswick: Rutgers, The State University of New Jersey.

Lefevre J., Tresch A. & Walgrave S. (2015) *Introduction: Issue Ownership*. *West European Politics* 38(4), 755-760.

Newman M.E.J. (2010) *Networks: An Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Park C.S. & Kaye B.K. (2017) *The tweet goes on: Interconnection of Twitter opinion leadership, network size, and civic engagement*. *Computers in Human Behavior* 69(1), 174-180.

Petrocik J.R. (1996) *Issue Ownership in Presidential Elections, with a 1980 Case Study*. *American Journal of Political Science* 40(3), 825-850.

Perkiö J. (2021) *Framing Basic Income in Finnish Politics*. Joensuu: Punamusta Oy – Yliopistopaino.

Riquelme F. & González-Cantergiani P. (2016) *Measuring user influence on Twitter: A survey*. *Information Processing and Management* 52(1), 949-975.

Seeberg H.B. (2017) *How Stable Is Political Parties' Issue Ownership? A Cross-Time, Cross-National Analysis*. *Political Studies* 65(2), 475-492.

Stubager R. (2018) *What is Issue Ownership and How Should We Measure It?* *Political Behavior* 40(1), 345-370.

Varjonen S. (2019) *Policymaking through opposing ideas? Framing conditionality and unconditionality in Finnish parliamentary discourse*. *Research on Finnish Society* 12(1), 23–37.

Walgrave S., Lefevere J. & Nuytemans M. (2009) *Issue Ownership Stability and Change: How Political Parties Claim and Maintain Issues Through Media Appearances*. *Political Communication* 26(1), 153-172.

Walgrave S., Lefevere J & Tresch A. (2012) *The Associative Dimension of Issue Ownership*. *Public Opinion Quarterly* 76(4), 771-782.

Walgrave S., Tresch A. & Lefevere J. (2015) *The Conceptualisation and Measurement of Issue Ownership*. *West European Politics* 38(4), 778-796.

Xu W.W., Sang Y., Blasiola S & Park H.W. (2014) *Predicting Opinion Leaders in Twitter Activism Networks: The Case of the Wisconsin Recall Election*. *American Behavioral Scientist* 58(10), 1278-1293.

Liitteet

Taulukko 1.1. Ensimmäisen verkoston neljätoista korkeimman eigenvektorikeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Eigenvektorikeskeisyys
jirkahakala	3055	13	1
markkyl	2970	12	0.950358
MariaOhisalo	74500	7	0.708906
SiljaSilvasti	4162	7	0.497436
seikkulansuvi	840	0	0.496146
MillaOjalehto	1654	3	0.468402
Vellutaskila	2119	0	0.460732
MattiWendelin1	1104	0	0.433777
ikaukora	7269	6	0.431782
jrahkola	3225	17	0.425077
karingellman	101	6	0.415398
juhana_	882	2	0.392351
MiikkaKeranen	4337	6	0.387784
YleAstudio	43515	9	0.383894

Taulukko 1.2. Ensimmäisen verkoston neljätoista korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Välillisyysskeskeisyys
MariaOhisalo	74500	7	4195.885714
jirkahakala	3055	13	3405.480952
YleAstudio	43515	9	3123.852381
ikaukora	7269	6	2328.533333
Vellutaskila	2119	0	2033.480952
markkyl	2970	12	1900.471429
jrahkola	3225	17	1800.133333
LappalainenE	2831	0	1753.266667
MiikkaKeranen	4337	6	1553.52381
MattiWendelin1	1104	0	1304.992857
HollyLaLaRebel	1106	7	1071.166667
Esalivonen	6465	9	1061.266667
PVirkka	565	0	1049.466667
karingellman	101	6	932.495238

Taulukko 2.1. Toisen verkoston neljätoista korkeimman eigenvektorikeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Eigenvektorikeskeisyys
Kelantutkimus	11835	124	1
vatt_tutkimus	6039	39	0.380778
KelaFpa	17550	28	0.281051
henrikju	851	9	0.204003
koskiala	590	0	0.194379
paula_laine	4259	7	0.172978
somevaari	34308	1	0.16994
ppekola	514	0	0.162004
Riikka_Suominen	8572	4	0.157133
KaisaLSmith	1916	5	0.141894
EAPN_Fin	1256	1	0.135118
karinajutila	5097	0	0.134574
hituvati	3007	0	0.134574
vesamattilahti	1383	0	0.133783

Taulukko 2.2. Toisen verkoston neljätoista korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Välillisyysskeskeisyys
Kelantutkimus	11835	124	32758.002747
vatt_tutkimus	6039	39	14489.768263
koskiala	590	0	14237.166709
VilleNiinisto	97081	41	11745.616261
OlliKarkkainen	17304	6	10637.621485
uusisuomi	41320	14	7203.310224
jyrki_koski	882	0	5089.605881
Wiscoosi	1583	0	4760
KimmoMatikainen	10177	4	4759.525
somevaari	34308	1	4529.483896
TeemuTLehtinen	3241	11	4505
KelaFpa	17550	28	4133.756867
pursiain	20162	12	4114.590434
paula_laine	4259	7	3922.962829

Taulukko 3.1. Kolmanne verkoston neljätoista korkeimman eigenvektorikeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Eigenvektorikeskeisyys
Elinkeinoelama	29610	17	1
IlkkaOksala	3347	27	0.880435
KatjaBjerstedt	1284	5	0.724262
VRantahalvari	2162	13	0.507413
KatarinaMurto	3435	8	0.455262
MerruTuliara	2107	11	0.426788
Mikko_Kautto	2915	10	0.387054
KatiKalliomaki	5078	18	0.35459
vesavuorenkoski	1027	5	0.348802
SAK_Sinikka	955	7	0.326988
EdariFi	5058	4	0.297978
AnttiMPalola	6858	6	0.297316
ikaukora	7270	9	0.286109
jarikonttinen	1197	0	0.282027

Taulukko 3.2. Kolmannen verkoston neljätoista korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Välillisyysskeskeisyys
Elinkeinoelama	29610	17	2745.364069
EdariFi	5058	4	1789.887446
IlkkaOksala	3347	27	1641.29899
Kelantutkimus	11831	19	1506.61039
KatiKalliomaki	5078	18	676.130087
KatjaBjerstedt	1284	5	616.045382
FinlandOECD	2289	10	599.666667
Mikko_Kautto	2915	10	525.599567
ikaukora	7270	9	519.279726
MerruTuliara	2107	11	471.325397
SAK_Sinikka	955	7	451.192352
VRantahalvari	2162	13	430.846248
new_worlds	1547	0	274.612554
AnttiMPalola	6858	6	258.465368

Taulukko 4.1. Neljännen verkoston neljätoista korkeimman eigenvektorikeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Eigenvektorikeskeisyys
Kelantutkimus	11840	179	1
MariaOhisalo	74816	94	0.591061
fin_ama	425	7	0.373839
STM_Uutiset	46993	63	0.286491
vihreat	47776	53	0.269899
ambrowoll	2942	4	0.239828
EijaNiskanen1	901	0	0.238903
samelisivonen	3273	16	0.210025
satuhassi	17091	25	0.198876
rapeka	1001	0	0.194418
TKSyrjanen	487	0	0.193024
Nonissimo	2066	3	0.175245
kasvismafioso	1535	1	0.163689
chihuu	1059	0	0.155003

Taulukko 4.2. Neljännen verkoston neljätoista korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Välillisyysskeskeisyys
Kelantutkimus	11840	179	108044.351912
MariaOhisalo	74816	94	64241.035257
uusisuomi	41331	13	42355.916696
fin_ama	425	7	41034.849608
suviauvi	21323	47	29631.291431
STM_Uutiset	46993	63	28687.277542
EijaNiskanen1	901	0	26879.908912
vhautaka	1180	8	23967.094724
SannaHellstrom	9550	32	20275.238189
tuulikamppila	4131	35	19337.740085
VeikkoHynninen	297	0	17706.652847
ambrowoll	2942	4	17614.459242
AulaMK	9523	5	17455.027681
vihreat	47776	53	17446.494725

Taulukko 5.1. Viidennen verkoston neljätoista korkeimman eigenvektorikeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Eigenvektorikeskeisyys
iiris_suomela	19176	48	1
MariaOhisalo	74865	48	0.890074
vihreat	47333	20	0.873511
alviinaalametsa	5522	49	0.859578
CoelThomas	2686	51	0.84512
LundanEmmi	362	36	0.79743
Oskarhartman	1530	7	0.678567
Vapaamielinen	302	0	0.655065
ToukoNiinimaki	2724	10	0.646365
akpekonen	20168	56	0.616695
Kelantutkimus	11841	41	0.555301
MaiKivela	6402	37	0.509319
ambrowoll	2946	0	0.489164
Uuninpankkopoik	10519	36	0.445835

Taulukko 5.2. Viidennen verkoston neljätoista korkeimman välillisyysskeskeisyysarvon saavaa toimijaa

Nimimerkki	Seuraajamäärä	Saadut retwiitit	Välillisyysskeskeisyys
CoelThomas	2686	51	21369.948701
ToukoNiinimaki	2724	10	18672.895704
MariaOhisalo	74865	48	18539.30957
JyrkiVainio	2354	25	17790.294388
iiris_suomela	19176	48	17436.972234
Kelantutkimus	11841	41	17401.254204
LundanEmmi	362	36	16560.623518
alviinaalametsa	5522	49	15956.110921
akpekonen	20168	56	15853.458072
Uuninpankkopoik	10519	36	11522.617319
samelisivonen	3274	21	11359.064961
YKirus	176	35	10462.699892
vihreat	47333	20	9399.161493
Vapaamielinen	302	0	9397.422086